

magyar HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja – 2008. december XIX. évf. 12. szám – 490 Ft

TÜZ- PARANCS

A Honvédelmi Minisztérium
magazinja
XIX. évfolyam 12. szám, 2008. december
Kiadja a HM Zrínyi Kommunikációs Szolgáltató Kht.

1087 Budapest, Kerepesi út 29/B
Postacím: 1440 Budapest, Pf. 22
Tel.: 459-5315, HM: 27-913
fax: 459-5351
E-mail: magyarhonved@armedia.hu

Felelős kiadó:

ORGOVÁNY ISTVÁN ügyvezető

Főszerkesztő:

TÖRÖS ISTVÁN

Főszerkesztő-helyettes:

TRAUTMANN BALÁZS

Felelős szerkesztő:

M. TÓTH GYÖRGY

Olvasószerkesztő:

GYÖRI LÁSZLÓ

Munkatársak:

ESZES BOLDIZSÁR,

FEITH LÁSZLÓ,

KÁLMÁNYI GÁBOR,

SZABÓ BÉLA

Külső munkatárs:

KACSÓ LAJOS

Szerkesztőségi titkár:

KOVÁCSNÉ PROTÁR ANNAMÁRIA

Fotóriporterek:

GALOVTSIK GÁBOR,

RÁCZ TÜNDE (képszerkesztő),

TÓTH LÁSZLÓ

Tervezőszerkesztő:

GÁBOR MARIANN

Képfeldolgozás:

GRÓF ISTVÁN

Kiadói menedzser: Kenderes Magdi
tel./fax: 459-5383, tel.: 459-5371
Előfizetésben terjeszti
a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletága
(1008 Bp. VIII., Orczy tér 1.), előfizethető
valamennyi postán, kézbesítőknel,
e-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu,
faxon: 303-3440.
További információ: 06-80-444-444
Nyomtatás: Grafika Press Zrt.
Felelős vezető: Farkas Tamás vezérigazgató
ISSN: 0865-6932

Az előzetes megrendelés, megbeszélés
nélkül beküldött kéziratokat, fotókat nem
őrizzük meg, nem küldjük vissza.

Lapunk az
Európai Katonai Sajtószövetség tagja

14 Norvégia hadserege – kicsiny létszáma ellenére – Európa egyik legütőképesebb hadereje

42

Szinte nem is lehet olyan helikoptert találni, amelynek az ajtajában legalább egy géppuska ne „figyelne”. Akadnak azonban komolyabb gépágyúk is, az orr-rész alatt elhelyezve...

54 Három hónap – tengernyi élmény. Bajtársiasság, közösséggé kovácsolódás, majd sikeres vizsga Szentendrén.

37

A hazai légvédelem legnagyobb hatósugarú eszköze a Nyugaton SA-6-osként ismert 2K12 Kub.

48

A mai, korszerű golyóálló mellények története egészen a múlt század elejére nyúlik vissza. A feladat maradt, a technológia komolyan megváltozott.

62

Lövészárok: az első világháború meghatározó eleme – Pákozdon

2008. DECEMBER TARTALOM

PANORÁMA

Radar	6
1 év háború	8
Visszaszámlálás	10
Norvég minta	14
Elveszett, keressük	17
Hó és takaró	20
Járőr a senki földjén	21

HISTÓRIA

Vészterhes idők	22
Időutazás	26
Horgonyt fel! (2.)	28

HAZAI PÁLYA

Tüzérré fogadom!	32
Tűzparancs	34

HADITECHNIKA

A kocka egyelőre nincs elvetve	37
Maverick	40
Tűzköpek	42

KÉPESSÉG

Magyar mentor	45
---------------	----

HADFELSZERELÉS

Golyófogó	48
-----------	----

HAZAI PÁLYA

Ali baba és a negyven CIMIC-es	50
Katonadolog (3.)	54

MOZAIK

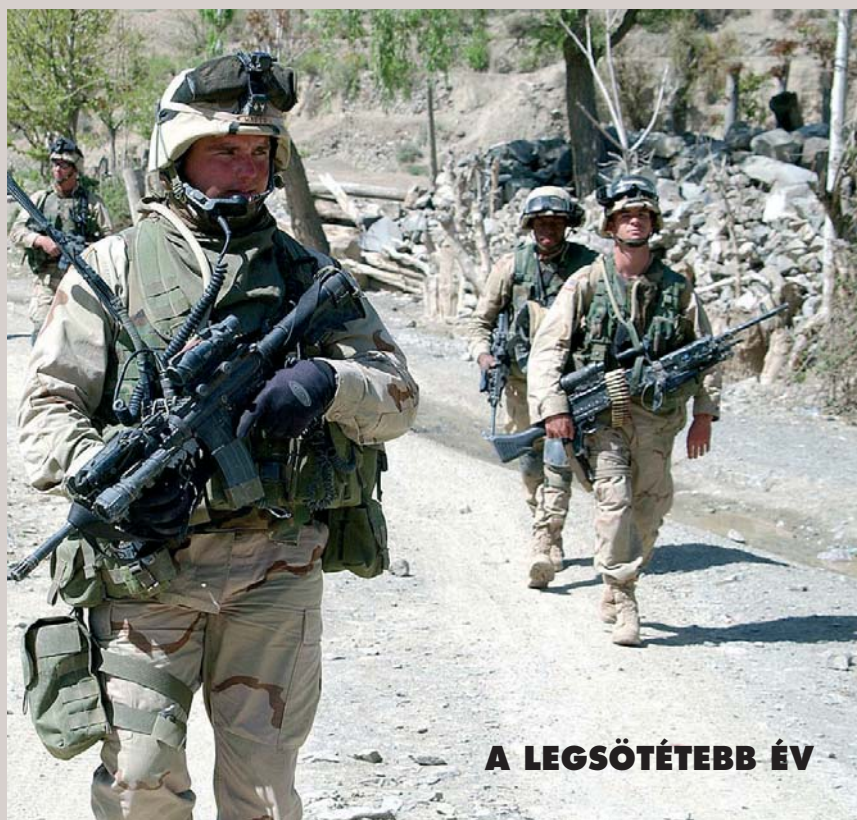
Rizsben az igazság	56
Lovagkor	58
Kockázatelemzők	60
Földszagú évek	62
Egy hónap	64

Címlapfotó: Rácz Tünde, Tóth László

PANORÁMA

RADAR

Feith László összeállítása

A LEGSÖTÉTEBB ÉV

A Baglán tartománybeli Pol-e Khomriban október 27-én reggel elkövetett öngyilkos merénylet két halálos áldozatával immár meghaladja az ezret azoknak a külföldi katonáknak a száma, akik Afganisztánban veszítették életüket a tálib rezsim 2001. évi megdöntése óta – adta hírül az icasualties.org nevű portál. A legsúlyosabb árat a nemzetközi erők több mint felét adó amerikai hadsereg fizette eddig, amely hatszázhuszonnégy embert veszített az elmúlt nyolc évben. Nagy-Britanniának százhuszonegy, Kanadának pedig kilencvenhét katonája halt meg a közép-ázsiai országban. 2001 óta egyébként az idei a legsötétebb esztendő az afganisztáni misszió életében: kevesebb, mint tíz hónap alatt ugyanis kétszázötvenhárom külföldi katonára esett el, míg tavaly kétszázharminckét halottja volt a többnemzeti erőeknek, az icasualties.org adatai szerint. A fokozódó veszteségek nyomán Afganisztán lassan már Iraknál is veszélyesebb hadszínterré válik. (A felvételen Afganisztánban járőröző amerikai katonák.) (MTI, army.mil)

KACZYNSKI KONTRA OBAMA

Ellentmondás alakult ki Lech Kaczynski lengyel államfő és Barack Obama megválasztott amerikai elnök stábjá között az amerikai rakétavédelmi rendszer Lengyelországot is érintő kelet-európai kiterjesztésének témájában – közölte a The Washington Times. Obama, megválasztása után, tizenöt külföldi vezetővel folytatott rövid telefonos megbeszélést, mások mellett a lengyel elnökkel is. Az eszmecsere során azonban a két fél eltérőképpen számolt be. Kaczynski szerint ugyanis Obama azt ígérte, hogy az USA folytatja az európai rakétavédelmi programot. Denis McDonough, Barack Obama külpolitikai főtanácsadója ugyanakkor közleményben cáfolta ezt az állítást. Mint írta: Kaczynski elnök felvette a rakétavédelem kérdését, de Obama nem kötelezte el magát az ügyben. Álláspontja ugyanaz volt, mint amelyet az elnökválasztási kampány során is hangsúlyozott: akkor támogatja a rakétavédelmi rendszer telepítését, amikor a technológia működőképesnek bizonyul. (MTI)

IRÁN ELISMERTE

Az iráni Forradalmi Gárda egyik vezetője, Hoszein Hamedani tábornok egy sajtónyilatkozatban kijelentette: az iszlám köztársaság Közel-Keleten harcoló „felszabadító hadseregeket” lát el hadifelszereléssel. Irán most először ismerte el hivatalosan a fegyverszállítások tényét, bár azt már korábban is feltételezték, hogy a perzsa állam a libanoni síita Hezbollah-ot, illetve az iraki síita milíciákat is ellátja különböző harceszközökkel. A múltban a többségében síiták lakta Irán tagadta, hogy fegyvereket szállítana a Hezbollahnak; állításuk szerint csak politikai és pénzügyi támogatást nyújtanak a mozgalomnak. A teheráni kormány azt is cáfolta, hogy az amerikai hadsereggel szemben álló iraki síita milíciák bármilyen iráni segítséget kapnának. Amerikai katonai szakértők szerint azonban nyilvánvaló, hogy az Amerika-ellenes Muktda asz-Szadr síita hitszónokhoz hú Mahdi Hadserege elnevezésű mozgalom egyes elemeit Irán fegyverzi fel. (Illusztrációnkon a Mahdi Hadserege tagjai pózolnak fegyvereikkel.) (MTI, guardian.co.uk)

A thaiföldi királyi haderő úgy határozott, hogy helikopterparkját nem amerikai, hanem orosz forgószárnyasokkal fiatalítja meg – olvasható az angol nyelvű Bangkok Post című napilapban. A hadsereg szóvivője anyagi okokkal magyarázta a döntést, a beszerzendő hat Mi-17-es ugyanis lényegesen olcsóbb az amerikai Black Hawk-nál; Thaiföld három orosz helikoptert vehet egy amerikai árából. Bangkok egyre inkább eltér korábbi fegyverbeszerzési szokásaitól, hiszen haditechnikáját már nem feltétlenül az Amerikai Egyesült Államokból szerzi be. A közelmúltban leváltott Szamak

THAIFÖLD HÜTLENKEDIK

Szundaravedt miniszterelnök például – még hivatali idejében – 96 páncélozott személyszállító járművet rendelt Ukrajnától, valamint

15 300 kézi-fegyvert Izraelről. Augusztusban vált ismertté, hogy a délkelet-ázsiai ország F-5-ös

vadászgépeit (a felvételen) svéd Gripenekkel váltja fel. Korántsem biztos azonban, hogy a tervezett üzletek megkötődnek, mivel némelyiküknél a számvevőszék szabálytalanságokat vélt felfedezni.

(MTI, militaryphotos.net)

LENGYELORSZÁG IS BEFEJEZTE

Hazatértek az utolsó lengyel katonák is Irakból, és ezzel Lengyelország befejezte katonai szerepvállalását az arab országban – közölte Dariusz Kacperczyk, a hadsereg szóvivője. Az alig egy esztendeje kormányzó Donald Tusk miniszterelnök, illetve Polgári Platform nevű liberális pártja tehát valóra váltotta egyik sarkalatos választási ígéretét. Az iraki katonai szerepvállalás egyébként a kezdetektől népszerűtlen volt az ország lakosságának körében. Varsó 2003-ban (Irak megszállásának évében) 2600 katonát küldött az arab országba, számuk azonban fokozatosan kilencszázra apadt. Az elmúlt öt év során (tíz váltásban) összesen tizenötezer lengyel katona járta meg Irakot, pontosabban a déli Diváníja tartományt, ahol

további tíz nemzet katonái teljesítettek szolgálatot lengyel parancsnokság alatt. A lengyel hadsereg huszonkét katonája vesztette életét Irakban, hetven pedig megsebesült. A síta többségű Diváníja ellenőrzését júliusban vették át az iraki biztonsági erők.

(MTI, flickr.com)

ZAJOS CSATATEREK AFGANISZTÁNBAN

Több száz brit katona szenvedett súlyos halláskárosodást az afganisztáni bevetéseken – írta a The Times. A napilap szerint ennek következtében sokak nemcsak a frontszolgálatra váltak alkalmatlanná; a tálib felkelőkkel folytatott összecsapások vagy éppen a harci repülőgépek robaja okozta sérülés miatt a leszerelés után többségük munkát sem kap. A londoni védelmi minisztérium tájékoztatása szerint jelenleg hatvanezer euró kártérítésre jogosult az a katona, aki teljesen megsüketül, ezt az összeget ugyanakkor hamarosan a duplájára emelik. A The Times írásában szerepel többek között az is, hogy egy brit zászlóalj hatszázkilencvenegy katonájából – hat hónap szolgálat után – kétszáznegyven tért vissza hazájába hallásproblémákkal. Az afganisztáni harcokban eddig százhuszonegy brit esett el, további ötszáz pedig megsebesült. (MTI, dailymail.co.uk)

PANORÁMA

1 ÉV HÁBORÚ

Összeállította: Eszes Boldizsár ❖ Forrás: Internet

IRAK

Idén márciusban hatodik évébe lépett az Amerikai Egyesült Államok vezette nemzetközi koalíció iraki jelenléte. Ebből az alkalomból George W. Bush elnök kijelentette, hogy az úgynevezett csapaterősítési (surge) stratégia sikeres volt, és Amerika a győzelem felé halad – a háború ellenzőit azonban ezzel nem győzte meg. Szintén ebben a hónapban, a fokozódó erőszak következtében az USA veszteséglistája túllepته a négyezret.

Egy hónappal korábban Törökország – 1995 óta először – 10 000 katonával be-

hatolt Észak-Irakba, ahol kilencnapos műveletet hajtott végre a kurd lázadók ellen. Március végén az iraki hadsereg koalíciós légi támogatással offenzívát indított Bászrában az úgynevezett Mahdi serege fegyveres felkelői ellen, s a harcok csakhamar Irak más részeire is áttértek. A hónap végén a lázadók az iráni kormány közbenjárására egyeztek bele a tűzszünetbe. Nem sokkal később szomorú rekord dőlt meg, mivel áprilisban egy hónap leforgása alatt több mint 250 út menti pokolgépes merényletet követ-

tek el. A síita milíciával már több mint 40 napja vívott, mintegy 1000 áldozattal járó összecsapások miatt májusban a kormány felszólította Bagdad Sadr városrészének lakosait lakhelyük elhagyására, majd a hónap második felében, egy tűzszüneti megállapodás eredményeként, a kormányerők ellenőrzésük alá vonták a kétmillió lakosú városrészt.

Mindeközben Irak az Egyesült Államok hadiiparának egyik legfontosabb felvevőpiacává vált. A közel-keleti ország az USA idei 34 milliárd dolláros fegyverexportjából több mint 12 milliárdért vásárolt az iraki biztonsági erők felfegyverzése érdekében. A Pentagon idén hagyta jóvá 24 harci helikopter eladását 2,4 milliárd dollár értékben. Ezeken felül Irak összesen 10 milliárd dollár értékű harcokcsi, páncélozott harcjármű, szállító-repülőgép és egyéb hadifelszerelés beszerzését tervezi a közeljövőben.

Az év végéig szükségessé vált a koalíciós erők jelenlétét engedélyező ENSZ-mandátum megújítása. Novemberi információk szerint az iraki kormánnyal kötött újabb megállapodás értelmében elvileg 2011-ig maradhatnak az országban a jelenleg mintegy 150 ezres létszámú amerikai erők, ám kivonulásuk menetrendje még nem ismert.

SZUDÁN

Az ország nyugati részén lévő Darfur tartományban 2003 óta folyó fegyveres összecsapások áldozatainak száma 300 és 400 ezer közé tehető. A konfliktus az elmúlt években a szomszédos Közép-afrikai Köztársaságra és Csádra is kiterjedt – az utób-

bi országba 2007 végéig 270 ezren menekültek át Szudánból. Eredete az arab és a nem arab, illetve a letelepedett és a fél-nomád lakosság közti etnikai feszültségre, továbbá az ivóvízhiányra és élelmezési problémákra vezethető vissza; ám az elmúlt években egyre inkább a szudáni fegyveres erők és kormánypárti milíciák, illetve a szeparatista kormányellenes, valamint törzsi csoportok közti konfliktussá vált, melyben nem ritkán népiértő módszereket is alkalmaznak. A harcok következtében eddig csaknem hárommillióan kényszerültek otthonuk elhagyására.

A darfuri válság története idén januárban új fordulatot vett, amikor az Afrikai Unió – 2004 óta jelen lévő békefenntartóinak támogatására, az ENSZ-szel közösen – elindította az UNAMID missziót. Az UNAMID jelenleg a világ egyik legnagyobb humanitárius vállalkozása, melynek létszáma december 31-ig eléri a 14 000 főt.

A válság kezelésére létrehozott UNAMID küldetése azonban 2008-ban kevés sikerrel járt: mint kiderült, katonái nem rendelkeznek megfelelő technikai eszközökkel és utánpótlással, gyakoriak a tűzpárbajok a fegyveresek és a békefenntartók között, a menekülttáborokban élők szükségletei pedig jóval meghaladják a rendelkezésre álló segélykeretek mértékét.

GRÚZIA

Augusztus 7-én grúz erők szárazföldi és légi offenzívát indítottak a Grúziához tartozó Dél-Oszétia fővárosa, Chinvali ellen – a hivatalos álláspont szerint azért, mert az ország területére behatolt egy orosz páncéloszred. Dél-Oszétia a 90-es évek elején, a Szovjetunió felbomlása

után kitört polgárháború óta próbál elszakadni Grúziától, hogy egyesülhessen az Oroszországhoz tartozó Észak-Oszétiával.

Moszkva – a hivatalos indoklás szerint békefenntartói, valamint a tartományban élő orosz állampolgárok megóvásáért – válaszként csapatokat küldött Dél-Oszétiába, majd grúz településeket bombázott és hadihajóival lezárta a grúz partszakaszt, továbbá szárazföldi, valamint légideszant-egységeket vetett be. Az orosz és abház erők egy másik fronton is támadást indítottak, behatolva Grúzia nyugati részére. Az „ötnapos háború” a kaukázusi ország orosz megszállásával zárult.

Dél-Oszétiában mintegy 400 civil vesztette életét, és több mint 150 000 embernek kellett elhagynia otthonát, köztük 30 000 oszétnek, akik Oroszországba menekültek. (A grúz veszteségekről nem állnak rendelkezésre pontos adatok, de egyes becslések több ezerre teszik a katonai és a civil áldozatok számát.)

A francia közvetítés eredményeként létrejött tűzszüneti megállapodást a felek augusztus közepén írták alá. Augusztus 26-án Oroszország elismerte a két szakadár köztársaság, Abházia és Dél-Oszétia függetlenségét, kiváltva ezzel a nemzetközi közösség rosszallását. Ezt követően Moszkva október 8-ig kivonta csapatait Grúziából, egyúttal ütközőzónákat hozott létre az abház és a dél-oszét határon. Az EU nemzetközi megfigyelői október 1-jén kezdték meg tevékenységüket Grúziában, amelynek területén azóta is előfordulnak szórványos incidensek, lövöldözések.

AFGANISZTÁN

Szeptember 11-én két amerikai katona vesztette életét Afganisztánban, s ezzel bizonyossá vált: az idei évet az Egyesült Államok az eddigi legnagyobb veszteséggel zárja a hét éve tartó háború kezdete óta. Az országban a helyzet továbbra is főként a déli tartományokban kritikus, ahol a koalíciós erők és az ISAF az év első hónapjaiban több offenzívát is indítottak. Egyesek pesszimisták látják a kialakult szituációt: a közelmúltban Mark Carleton-Smith brit tábornok, korábbi kontingensparancsnok, aki hat hónap alatt 32 emberét veszítette el, a Sunday Times-nak úgy nyilatkozott: „a tálibok feletti katonai győzelem elérhetetlen, és nem is támogatható”, októberben pedig Mike

Mullen admirális, az USA Vezérkari Főnökök Egyesített Bizottságának elnöke arról beszélt, hogy jövőre a helyzet további romlására számítanak. John Craddock tábornok – az európai szövetséges erők főparancsnoka – októberi értékelése szerint azonban nincs szó vereségről, de a győzelemhez egységes politikai akaratra és számos szövetséges ország még elkötelezettebb támogatására, fokozottabb katonai jelenlétére lenne szükség.

Az USA 16 nemzeti titkosszolgálatának nemrég elkészült közös jelentése (National Intelligence Estimate) szerint Afganisztán „veszélyes, lefelé haladó spirálban” mozog. A jelentés ennek alátámasztására többek közt az erőszakcselekmények számának növekedését és a kormányzati korrupciót emeli ki. Mind-

amellatt idén áprilisban a bukaresti NATO-csúcs résztvevői elsődleges feladatként és a szövetség „szilárd elkötelezettségeként” jelölték meg az afganisztáni műveleteket. Szeptemberben 4500 fős amerikai erősítés érkezett az ázsiai országba, és Nagy-Britannia, valamint Németország is ígéretet tett kontingenseik létszámának emelésére.

Barack Obama júliusban, még elnökjelöltként, az afganisztáni helyzetet „sürgetőnek” nevezve úgy nyilatkozott: az USA a 2001. szeptemberi terrortámadás után az egyik legnagyobb stratégiai hibát azzal követte el, hogy nem vitte végig az afganisztáni hadjáratot. Növelni kell az amerikai csapatjelenlétet Afganisztánban – tette hozzá a nemrég megválasztott amerikai elnök, aki szerint az Egyesült Államoknak néhány éven belül teljesen ki kell vonulnia Irákból, és az afganisztáni „elfelejtett háború”-ra, valamint Oszama bin Laden elfogására kell összpontosítani. November végén azonban Hamid Karzai afgán elnök az ENSZ Biztonsági Tanácsát arra kérte fel, hogy jelöljön ki menetrendet az afganisztáni háború befejezésére, különben kormánya kénytelen lesz politikai egyezséget kötni a tálib vezetőkkel.

Visszaszámlálás

AJÁNDÉK AZ UTÓDNAK

Ez az egyezmény a leköszönő Bush-kormány hagyatéka a Barack Obama névvel fémjelzett új, 2009. január 20-tól hatalomra kerülő demokrata amerikai vezetés számára. A Hoshiyar Zebari iraki külügyminiszter és Ryan Crocker bagdadi amerikai nagykövet aláírásával ellátott megállapodás mind az iraki, mind az amerikai fél számára égetően fontos volt, hiszen ezzel rendezik az országban jelenleg tevékenykedő amerikai és szövetséges csapatok státusát. A 2011-es dátum ráadásul az amerikai visszavonulás először megfogalmazott időpontja: elméletileg a több mint 150 ezer fős amerikai haderő addig fogja elhagyni a remények szerint stabilizálódó közel-keleti államot. Kérdés, hogy milyen kisebb koalíciós egységek maradnak majd ezután is Irakban. Az arab állam ugyanis – egyedül – három év múlva is komoly hiányosságokkal fog küzdeni például a kiképzés, a különleges erők, a légi támogatás, a légvédelem vagy akár a felérítés területén.

Az Irak elleni hadjáratot az amerikai és brit vezetésű, többnemzeti erők 2003. március 20-án indították meg. A hadművelet célja a felételezett iraki tömegpusztító fegyverek semlegesítése és nem mellesleg Szaddám Huszein gyilkos rezsimjének megdöntése. Ez utóbbi sikeres is volt, hiszen az igen jelentős

haditechnikai fölényben lévő nyugati haderőknek nem volt igazi ellenfele az 1991-es súlyos vereségből magához sem tért iraki reguláris haderő. Ennek megfelelően a szövetségesek előrehaladását leginkább a logisztikai lánc nehézségei (mindenekelőtt hosszúra nyúlása) akadályozták, mintsem az iraki hadsereg és légierő ellenállása. Természetesen esetenként sikerült komoly problémákat okozniuk az amerikai Tommy Franks tábornok vezette szövetséges erőknek, de a kurd pehsmerga („akik szembenéztek a halállal”) erőkkel is együttműködő szövetségesek gyorsan elfoglalták Irak területét. Ezzel együtt érdemes megjegyezni, hogy a civil ruhában a lakosság közé vegyülő paramilitáris és különleges iraki erők (katonai csoportok, a Baath Párt tagjai, a Köztársasági Gárda katonái, a számos iraki titkosszolgálat egységei) már ekkor is képesek voltak érzékeny veszteségeket okozni. Ezek

November közepén megállapodott az iraki kormány és az Amerikai Egyesült Államok kormánya: egészen 2011-ig Irakban maradhatnak a koalíciós erők.

az erők a „rendes” hadseregek elvonulta után, a hátszágban végezték műveleteiket. Már ekkor látni lehetett (bár kevesen emeltek szót), hogy Irakban, a jövőben (hasonlóan Afganisztánhoz) az aszimmetrikus hadviselés lesz a jellemző.

Az április 30-án lezárult, gyors katonai sikert hozó hadjárat után (melynek során Bagdad április 9-én esett el) kezdődhetett meg a helyzet konszolidálása, az infrastruktúra újjáépítése, az új iraki

demokratikus társadalmi berendezkedés kialakítása. Ez a mai napig komoly problémákkal jár: volt olyan időszak, amikor az sem volt kizárható, hogy az ország síta, szunnita, illetve kurd többségű területekre szakad. Nem hozott azonnali sikert a Szaddám Huszein elfogására irányuló kísérlet sem, mígnem 2003. december 13-án, egy Tikrit melletti farmon kialakított rejtékhelyén tartóztatták le a volt diktátort, akit az ideiglenes iraki kormány különleges bíróságának ítélete alapján 2006. december 30-án akasztottak fel.

A műveletekben komoly szerepet kaptak a szövetséges országok: Dél-Irakot például a brit haderő ellenőrizte április 30-a után, míg a szomszédos északnyugati szektort Lengyelország kapta meg.

2004-ben a különböző (törzsi, területi, vallási) iraki terrorszervezetek ellenállása felerősödött: ez elsősorban a tavasszal Irak területére érkezett külföldi terroristáknak, valamint az egyre jobban szervezett fegyver-, robbanóanyag- és pénzutánpótlásnak volt köszönhető. A nagy erejű autóbombákkal, öngyilkos merénylőkkel már ekkor is elsősorban az iraki civil lakosságnak okoztak károkat; esetenként több tucatnyi halott maradt a robbantások helyszínén. A síta Mahdi Hadserege viszont kifejezetten a koalíciós erők ellen hirdetett harcot, az új iraki biztonsági erők feletti ellenőrzés megszerzéséért.

A 2004. áprilisi elsőt követő, immáron sikeres novemberi második fallúdzsai csata

évtizedek óta az egyik legnagyobb szabású városi hadműveleti tevékenység volt. A fényes novemberi koalíciós sikerhez az addig alkalmazott taktika újjáformálása is szükséges volt – ismét a gyalogság került a művelet középpontjába. Az Operation Al-Fajr nevet kapott művelet november 7. és december 23. között zajlott le. A civil lakosság szinte kivétel nélkül elmenekült. Ez bölcs előrelátásnak bizonyult: a 95 amerikai katona és a becslések szerint 1350 terrorista életét követelő csatában a város igen nagy károkat szenvedett. Hozzá kell tenni, hogy a kívülről egyszerű háznak látszó épületek számos esetben belül vasbetonnal megerősített erődítménynek bizonyultak.

2005. január 15-én választotta meg az iraki lakosság az úgynevezett átmeneti kormányt, amelynek komoly terrorista

HAZAI PÁLYA PANORÁMA

bombahullámmal kellett megküzdenie, miközben a szövetséges erők Bagdadot és környékét, illetve a szír határvidéket igyekeztek ellenőrzésük alá vonni.

Az első szabad választást (2005. december 15.) és az új, jelenleg is hatalomban lévő iraki kormány színrelépését (2006. május 20.) követően sem csitultak el az elsősorban a civileket sújtó terrortámadások. A 2006. esztendő pedig csaknem a polgárháború szélére sodorta a már addig is sokat szenvedett országot. Az egyik legfontosabb síta szentély, az al-Askari mecset elleni bombatámadás (február 22.) után fellángolt a háborúskodás. Bár az Al-Qaeda által elhelyezett bomba halálos áldozatokat nem követelt, de az ezt követő vallási csatározásokban több százan veszítették az életüket.

A helyzet lecsillapodásához, az iraki biztonság megszilárdulásához, az iraki kormány fokozatos önállósodásához szükség volt egy jelentős amerikai csapaterősítéssel járó hadműveletre. A 2007. január 10-én bejelentett erősítés több mint 24 ezer további katonát és tengerészgyalogost jelentett Bagdad és az egyik legveszélyesebb tartomány, Al Anbar területén. A David Petraeus tábornok vezetésével véghezvitt művelet sikeresnek bizonyult, s elhozta a mai napig tartó enyhülési-nyugalmi korszakot.

2007-ben a terroristák klórgázt vetettek be. Ramadi, Bagdad, Fallúdza lakossága is megismerkedhetett az első világháborúból ismertté vált, mérgező gáz hatásaival.

A csapaterősítés, a terroristacsoportok

és vezetőik szisztematikus felderítése és felszámolása, ha lassan, is, de éreztette hatását. A siker legfontosabb összetevője (a megnövelt létszám mellett) a felderítés hatékonyságának növelése, valamint az iraki csapatok létszámának (legfőképpen hadrafoghatóságuk szintjének) emelése volt. 2007-ben már volt olyan nagyobb szabású művelet, melyet az iraki haderő és a biztonsági szervek hajtottak végre, a koalíciós erők pedig csak felderítési adatokkal, illetve tüzérségi és légi támogatással segítettek be.

A javuló biztonsági helyzetnek és a hazai belpolitikai nyomásnak engedve egyre több nemzet vonja ki alakulatait Irakból. A szövetséges államok többsége a közvetlen harci cselekmények helyett elsősorban a kiképzésben, a logisztiká-

ban segíti az amerikai és az iraki haderőket. Ehhez persze az is hozzájárult, hogy Afganisztánban egyre súlyosabbá válik a helyzet, így a NATO által vezetett hadszíntérre koncentrál már Európa is – a meglévő, csekély katonai erőforrásokat oda összpontosítva.

Bár 2003 márciusa óta lassan hat esztendő telt el, közel sem lehet egyértelmű győzelemnek felfogni Irak jelenlegi helyzetét. A béke és a fejlődés törekény. Kérdés, hogy a tárgyalásokra, a diplomáciára nagyobb hangsúlyt fektető, Barack Obama vezette, demokrata kormányzat hogyan lesz képes megegyezni Irak jövőjével kapcsolatban Iránnal és Szíriával, mint az iraki terrorcsoportok két kiemelkedő „szponzorával”. S persze kérdés, hogy lesz-e béke valaha is a Közel-Keleten...

PANORÁMA HADSEREGEK

Feith László ❖ Fotó: wikipedia.org, picasaweb.google.com, flickr.com

Komoly missziós tevékenységet folytató szárazföldi erők, jól szervezett Honi Gárda, modern haditengerészet, megújuló légierő. Ez Norvégia hadserege.

Norvég minta

A 4,5 milliós Norvégia hadseregeinek létszáma békeidőben hozzávetőleg 30 000 fő, beleértve a közalkalmazottakat, a sorkatonákat és a területvédelem elve alapján szerveződő Honi Gárda tagjait is. A fegyveres erők tevékenységét a Stavangerben települt nemzeti összhaderőnemi parancsnokság irányítja. E szervezet alárendeltségében, Bodø városában működik az északi regionális parancsnokság, amely előretolt parancsnoki szervként funkcionál, és felelős a norvég felsővezeték folyamatos ellenőrzéséért.

A haderő létszámának harmadát – mintegy tízezer főt – a sorkötelesek teszik

ki. A norvég alkotmány értelmében minden 19–44 év közötti férfinak (ha arra alkalmas) kötelessége katonai szolgálatot teljesíteni, amelynek időtartama általában 12 hónap. A nők önkéntes alapon jelentkezhetnek a hadseregbe, 2006 óta.

Norvégiában – a reguláris haderő mellett – 1946 óta működik a Honi Gárda. Az alaphelyzetben 1200 tagot számláló szervezet készség esetén további 5000 fős alkalmi harci köteléket, 25 000 fős megerősítő erőt, illetve 20 000 fős felzárkózó erőt képes kiállítani. A gárda békeidőben csak polgári veszélyhelyzetek, ipari és természeti katasztrófák esetén mozgó-

sítható, tagjai ugyanis elsősorban a háborús helyzetre készülnek fel. A skandináv országban tartalékos katonák is szép számmal akadnak, hiszen a szárazföldi erő 20 000, a légierő 17 500, a haditengerészet 6000, a Honi Gárda pedig 56 000 mozgósítható tartalékot tart számon.

Norvégok a nagyvilágban

Norvégia 1947 óta több mint negyven nemzetközi művelethez ajánlott fel csapatokat; az elmúlt 61 esztendőben nagyságrendileg 120 000 katonájuk vállalt szerepet missziókban. Jelenleg ötszázhuszonhatan teljesítenek külszol-

Az F-16-osokat legkésőbb 2020-ig felváltják az F-35-ösök, melyekből Norvégia negyvennyolcat rendelt

A norvég békefenntartók többsége Afganisztánban teljesít szolgálatot

gálatot, egyebek mellett a Balkánon, a Közel-Keleten és a Sínai-félszigeten, legtöbbjük (összesen 465 fő) azonban az afganisztáni ISAF-erők kötelékében tevékenykedik. Norvégok vezetik például a Faryab-i tartományi újjáépítési csoportot (központjukat Meymaneh településen állították fel), de jelen vannak Mazar-e-Sharifban is, ahol a svédekkel kooperálnak. 2006-ban a légierő négy F-16-osát vezényelték a kabuli repülőtérre, onnan felszállva támogatták (közösén a holland F-16-osokkal) az ISAF dél-afganisztáni hadműveleteit, míg az afgán nemzeti hadsereg felkészítésében ötven norvég kiképző vesz részt. A skandináv

állam ISAF-erői eddig négy embert veszítettek; egyet-egyet 2004. május 23-án és 2007. november 8-án, kettőt pedig 2007. július 23-án.

Norvégia Ázsia másik veszélyes hadszínterén, Irakban is képviseltette magát, egy 150 fős – műszakiak és aknamentesítők alkotta – egységgel. Részben a missziót ellenzők növekvő száma miatt azonban 140 katonát 2004. június 30-án (mindössze egy esztendővel a küldetés kezdete után) visszahívtak, a helyszínen maradt tíz összekötő tiszt pedig 2006 augusztusában tért haza végleg Norvégiába.

A FRIDTJOF NANSEN és társai

Földrajzi sajátosságaiból adódóan, Norvégia nem nélkülözheti a haditengerészetet sem; hetven egységből álló flottájuk büszkeségei a hős felfedezőről, Fridtjof Nansenről elnevezett új osztály fregattjai. Ezek 2006–2010 között váltják fel a méreteik és teljesítményük tekintetében is szerényebb képességű Oslo-osztályú hajókat.

A Fridtjof Nansen-osztály egységeinek fegyverzetét – egy 76 milliméter űrméretű gépágyú mellett – torpedók, tengeralattjárók elleni mélységi bombák, továbbfejlesztett Sea Sparrow légvédelmi rakéták, valamint norvég gyártmányú (hajókkal szemben bevethető) NSM ra-

kéták alkotják. A fedélzeten ráadásul egy NH-90 típusú helikopternek is kialakítottak helyet, jelentősen megnövelve ezzel a tengeralattjárókkal szembeni harcképességet, illetve a kutató-mentő küldetések sikerességét. A fedélzet mérete és teherbírása egyébként lehetővé teszi egy nehéz haditengerészeti helikopter (EH-101/Sea King) fogadását is. A tágas egészségügyi részleg révén pedig a hajók nagyobb szerepet kaphatnak a külföldi humanitárius műveletekben.

Az osztály öt képviselője közül eddig három állt szolgálatba; a FRIDTJOF

A norvég különleges erők katonái, speciálisan átalakított Mercedes terepjárójukkal

A haditengerészet vadonatúj fregattja, a FRIDTJOF NANSEN

NANSEN 2006. április 5-én, a Déli-sark felfedezőjéről elnevezett ROALD AMUNDSEN 2007. május 21-én, míg a norvég sarkkutató nevét viselő OTTO SVERDRUP 2008. április 30-án. Várhatóan 2009-ben áll hadrendbe a nevével a híres felfedezőnek emléket állító HELGE INGSTAD, egy esztendőre rá pedig a Ra és a Kon-Tiki expedíciók legendás vezetőjéről elkeresztelt THOR HEYERDAHL.

F-35-ösök érkeznek

A légierő is hamarosan új eszközöket kap. A közelmúltban zárult vadászgép-tender eredménye azonban némi meglepetést okozott, hiszen Norvégia nem a szomszédos Svédország Gripenjeit, hanem az amerikai Lockheed Martin által gyártott F-35 Joint Strike Fighter elnevezésű vadászpilót

választotta; az oslói kormányzat a korosodó F-16-osai helyett vásárolt negyvennyolc gépet mintegy 18 milliárd norvég koronát (2,54 milliárd dollár) fizet, ami a skandináv állam történetének legnagyobb védelmi beruházása. Ezzel a döntéssel tehát folytatódik az USA és Norvégia együttműködése a repülők beszerzése terén.

Védelmi minisztériumi források az F-35-ösökre fordítandó összes költséget 145 milliárd koronára (20,43 milliárd dollár) becsülik. Ez az összeg a gépek teljes életciklusára, azaz harminc esztendőre vonatkozik, s mintegy 20-30 milliárd koronával kevesebb a Gripenekénél. Szakértők úgy vélik: elsősorban a lopakodó-technológia billentette a mérleg nyelvét az F-35-ösök felé, de Jens Stoltenberg miniszterelnök szerint az ár is a Lockheed Martin terméke mellett szólt. Norvégia szerint ugyanis az ame-

rikai gépek hatmilliárd koronával kevesebbe kerülnek, mint a Gripenek. Erre a talán meglepő állításra kézenfekvő magyarázat adódik: az F-35-ösre már most hatalmas számú megrendelése van az amerikai gyártónak, amely így megengedheti magának, hogy alacsonyabb áron kínálja portékáját.

Az ország védelmében egyébként a harci repülőgépek kulcsfontosságú szerepet játszanak, hiszen ezek segítségével oldják meg a nagy kiterjedésű északi (Oroszországgal határos) területek megfigyelését, ahol a közelmúltban Moszkva fokozta katonai tevékenységét. Ha a kabinet figyelembe veszi a védelmi tisztviselők ajánlását, akkor az F-16-osokat 2016–2020 között váltják majd fel az F-35-ösökkel, melyek fejlesztésében (más NATO-tagországokkal együtt) Norvégia is részt vett.

A Leopard 2A4NO típusú harckocsiból negyvenhatot tart hadrendben a norvég haderő, s további százötvenkettőt rendeltek

Feith László ❖ Fotó: af.mil, wikipedia.org

PANORÁMA
ATOMBOMBA

Elveszett,

keressük

„A varázslatos szépségű és békés Grönland partjainál elvesztett atombombámat keresem. Aki tud valamit, jelezze! Köszike!” Akár ezzel az apróhirdetéssel is elősegíthette volna a tömegpusztító fegyvere utáni kutatást az amerikai légierő, ha a halálos terhével 1968. január 21-én balesetet szenvedett B-52-esük ügye nem kap „Szigorúan titkos!” minősítést. A dokumentumokat azonban nemrég megszerezte a brit BBC hírcsatorna.

A kutatásban részt vett Star III tengeralattjáró a San Diego-i Scripps Oceanográfiai Intézet előtt

A negyven évvel ezelőtti események az amerikai légierő legészakibb bázisa, a grönlandi Thule közelében játszódtak le; a Dánia autonóm kormányzatú tartományában működő támaszpontot az 1950-es évek elején, a hidegháború tetőfokán hozták létre, és fontos eleme volt az észak-amerikai radarláncnak (NORAD), amellyel a szovjet rakéták indítását figyelték. Mivel a Pentagon arra számított, hogy a Szovjetunió az USA elleni atomcsapás nyitányaként megsemmisíti a bázist, 1960-tól (az úgynevezett Chrome Dome missziók keretében) nukleáris fegyverekkel felszerelt B-52 Stratofortress bombázókkal kezdtek őrjáratozni Thule felett. Ezek a

gépek egy ellenséges támadás esetén azonnal Moszkva felé vették volna útjukat. Minderről azonban „elfelejtették” értesíteni a grönlandi ügyekben illetékes koppenhágai kormányzatot.

1968. január 21-én aztán az egyik misszió balul sült el, hiszen a Thulei-öböl befagyott vizére zuhant az egyik B-52-es, a fedélzetén négy atombombával. A balesetet követően figyelemreméltó művelet indult a szétszóródott több ezer apró roncsdarab, továbbá a mintegy 2 milliárd 275 millió liter (helyenként radioaktív maradványokat tartalmazó) jég összegyűjtése érdekében.

A dán sajtó már akkortájt is sokat foglalkozott az elveszett atombomba ügyével,

de az amerikaiak mindvégig tagadtak. A BBC viszont a közelmúltban megszerezte az USA információszabadsági törvénye alapján a titkosítás alól feloldott dokumentumokat, melyek révén (bár bizonyos papírok még mindig nem nyilvánosak) fény derült a sötét ügy fontosabb részleteire. Az iratokban foglaltak szerint az atomfegyverek hagyományos robbanóanyaga a baleset következtében felrobbant ugyan, de nem hozta működésbe a tölteteket, melyeket a személyzet amúgy sem élesített. A vizsgálatot végző szakemberek a roncsdarabok összeillesztése után azonban döbbenten vették észre, hogy csak három nukleáris fegyver került elő.

A thulei légibázis, madártávlatból

A dánoknak egy szót se!

Az elveszett (78 252-es sorozatszámú) bomba felkutatására egy Star III tenger-alattjárót küldtek a helyszínre áprilisban, a munkálatok valódi célját ugyanakkor szándékosan eltitkolták a dán tisztségviselők elől. Ezt bizonyítja egy – 1968 júliusában született – dokumentum is: „Azt a tényt, hogy ebben a műveletben egy elvesztett fegyver részét keressük, bizalmas (NOFORN) információként kell kezelni” – fogalmaztak az amerikai illetékesek. Esetünkben a NOFORN a „not releasable to foreign nationals” kifejezést takarja, melynek a jelentése gyakorlatilag annyi, hogy az üggyel kapcsolatos tudnivalókat nem ismerheti meg egyetlen külföldi állam sem. Itt kell megjegyeznünk: a nukleáris fegyverek grönlandi jelenlétét sokáig éppúgy titokban tartották az amerikaiak, mint az elvesztett bomba megtalálására tett eredménytelen kísérleteket. A dánokkal ennek szellemében tehát csak annyit közöltek, hogy a tengeralattjáró az öböl fenekét vizsgálja, a becsapódási pont alatt.

A keresést azonban különböző technikai problémák nehezítették, melyek következtében (a dokumentumok tanúsága szerint) pánikhangulat kezdett kialakulni. Az urániumot és plutóniumot tartalmazó fegyver darabjainak elvesztése ugyanis szerfölött érzékenyen érintette a Pentagont, hiszen ha azokat a hidegháborús vetélytárs szerzi meg, sokat megtudhat az

amerikai nukleáris robbanófejek tervezésének részleteiről. De miután lehetetlen lett volna átkutatni a teljes területet, ahol a lezuhant gép roncsai szétszóródtak, végül felhagytak a kereséssel. William H. Chambers, a Los Alamosban működő nukleáris laboratórium atomfegyver-tervezője, a balesetekkel foglalkozó csoport egykori vezetője, erről így nyilatkozott a BBC-nek: „Csalódással vettük tudomásul, hogy nem találtuk meg az összes komponenst, de úgy gondoltuk, ha mi nem jártunk sikerrel, mások sem fognak. Az általános vélemény az volt, hogy senki nem lehet képes titokban hozzájutni az elveszett darabokhoz.”

Az amerikai illetékesek szerint ráadásul a radioaktivitás is eloszlott az óriási víztömegben, ezért nem okozhat semmiféle veszélyt. Mindazonáltal a gépet ért szerencsétlenség, az azt követő roncseltakarítás, illetve az elvesztett bomba rejtélye tovább kísérti az érintetteket, akárcsak a térségben élőket, akik még most, négy évtizeddel a történetek után is agódnak a baleset környezeti és egészségügyi hatásai miatt.

Saláták a sugárzó földből

Egyébként szinte napra pontosan a grönlandi események előtt két évvel történt az eddigi legnagyobb amerikai atombaleset, melynek újabb, megdöbbentő részleteire (a vak véletlen folytán) ugyancsak az idén derült fény. 1966. január 17-én Spanyolország

délkeleti, Almeria nevű tartományában, Palomares falunál tankerrel ütközött, majd lezuhant egy B-52-es bombázó. A gép fedélzetén tárolt négy atombomba közül három ért földet, s bár nem robbantak fel, kettő széthasadt és 220 hektárnyi talajt szennyezett radioaktív plutóniummal. A kármentesítés során a washingtoni kormányzat több mint egymillió tonna földet szállíttatott az Amerikai Egyesült Államokba. A negyedik bomba egyébként a Földközi-tengerbe esett, azt a baleset utáni nyolcvanadik napon emelték ki.

Az amerikai hatóságok azt állították, hogy az összes szennyezett földet elhordták. Később viszont kiderült, ez nem igaz. A baleset után negyvenkét évvel ugyanis több tonna radioaktív földdel teli gödrökre bukkantak a szerencsétlenség helyszínétől nem messze, Palomares temetője mellett; a feltételezések szerint a két nagy gödrot a sugárzó anyag tárolása céljából ásták az amerikai katonák, nem sokkal azelőtt, hogy levonultak a terepről.

A meglepő felfedezés egy véletlennek köszönhető: a gyéren lakott környéken a kilencvenes években kitört építkezési láz vezetett odáig, hogy a palomaresi temető körül is bevizsgálják a talajt, ahol egyébként 2004-ig salátát termeltek, és el is adták azt. Az alig több mint ezer lakosú faluban ugyanakkor mostanáig nem jegyezték fel radioaktivitással összefüggésbe hozható megbetegedést.

(Forrás: bbc.co.uk, MTI)

A palomaresi légi szerencsétlenségben megsérült két B28 típusú atombomba köpenye ma már az albuquerque-i Nemzeti Nukleáris Múzeum gyűjteményét gazdagítja

TÉLI SEGÍTSÉG

Hó és takaró

A Magyar Honvédség Tartományi Újjáépítési Csoport (MH PRT) katonái az Andarab-völgyben, Deh-s Selah-ban jártak. Délelőtt érkezünk a helyi rendőrsre, ahol már a rendőrfőnök és emberei vártak bennünket.

Az afgán rendőrök a PRT-től Hesco bástyákat kértek, hogy ezek segítségével egy öt méter hosszúságú ellenőrző-áteresztő pontot tudjanak kiépíteni. CIMIC-képviselőink átadták nekik a kért építőelemeket és emellé – tekintettel a hideg télre – két kályhát és tíz takarót is adományoztak a rendőrsnek.

Az említett bázis a hegy tetején helyezkedik el, ahonnan a környék teljes

egészében belátható és a fő közlekedési út – a Pol-e Hasar járásba vezető út – is megfigyelhető. A rendőrfőnök a Mission Team parancsnokával a biztonsági helyzetről beszélt, amely most jónak mondható, mivel a máktermesztés szezonja már véget ért a szomszédos Pol-e Hasar járásban. A két járást összekötő út az ópiumszállítmányok fő útvonala, ezért nem mindig biztonságos.

Megnéztük a svéd NGO-k közreműködésével épülő öt tantermes épületet, mellyel a már meglévő iskolát nagyobbitják meg. Ebbe az iskolába hatszáz leány jár, felváltva délelőtt és délután. A termek üresen állnak, csupán a falakon látható egy-egy tábla. Sem iskolapadok, sem földre helyezett szőnyegek nincsenek, így nincs mire ülniük a tanulóknak. A magyar PRT a közeljövőben ezen a helyzeten próbál segíteni. Jelenleg az iskolában vizsgaidőszak van, majd ezt – a hideg miatt – tanítási szünet követi.

(Ez nincs így minden járásban: van, ahol a szünetet a mezőgazdasági munkák – a betakarítás – idejére időztetik, így a gyerekek is tudnak segíteni a szüleiknek.)

Utunk utolsó állomása Banu településen a rendőrs volt, ez az épület egyben menedékház is a bajba jutott katonáknak. A járási kormányzónál és a helyi

rendőrfőnöknél is a környék biztonsági helyzetéről érdeklődtünk. A helyi tartományi vezetők kérték, hogy az NGO-kon keresztül a már meglévő fiúiskola mellé egy korszerű leányiskola épülhessen.

Ez a rendőrs is az általunk adományozott Hesco bástyákból építi ki az ötméteres ellenőrző-áteresztő pontot. A hideg itt is dermesztő, így az itteni rendőrök is gazdagodnak majd két kályhával.

Járőr a senki földjén

A „senki földjén” - azaz a Nothing Hill-i KFOR-bázison -, spanyol társakkal együtt, közel egy hónapot töltött az MH KFOR-zászlóaljának második lövészszezada. A bázis Mitrovicától északra, a Koszovó és Szerbia határát jelölő heggyvonulat lábánál található.

A közösen végrehajtott feladatokról a magyar katonákat kérdeztem.

– A század spanyol parancsnokság alatt tevékenykedett – mondta Bolla Zsolt főhadnagy, századparancsnok. – A táborvédelem mellett elsősorban különböző járőrfeladatokat hajtottunk végre. Mitrovicától északra, egészen a szerb határig húzódott a felelősségi területünk, amelybe beletartozott a térség legfontosabb határátkelőhelye is, amelynek őrzése szintén a feladatunk volt. Emellett – az úgynevezett hosszú távú járőrözések

alkalmával – a határszélen települtünk, és gyalogosan járőröztünk a zöldhatár mentén.

Bolla főhadnagy megjegyezte, hogy csak elismerés illeti a spanyol katonákat, hiszen roppant felkészült szakemberek, barátságosak és figyelmes bajtársak.

– A 36 órás járőrfeladat végrehajtása nem volt egyszerű – vette át a szót Fekete László törzsőrmester. – Első lépésben a szerb határ közelében, egy meghatározott ponton felépítettük az alaptábor. Ezt követően a rajok a határvonal mentén kijelölt útvonalakon végrehajtották a járőrözést, majd a megadott pont elérése után visszatértek az alaptáborba. Rövid pihenő után pedig egy másik útvonalon járőröztek gyalogosan. Ilyenkor figyelniük kellett az esetleges illegális határátlépésekre, illetve a hideg időszakban gyakorivá váló illegális fakitermelésre. Egy-egy ilyen kimenetel 6–8 órát, átlagban tíz kilo-

méteres utat jelentett, természetesen teljes menetfelszerelésben, azaz mintegy 15 kiló plusz súllyal. Ráadásul a meredek emelkedőkkel tűzdelt hegyvidéki terep sokszor megnehezítette a dolgunkat.

A közös feladat-végrehajtás után a terület felügyeletét más nemzet KFOR-kötelességében szolgáló katonái vették át. A hivatalos átadás-átvételi ceremóniát megelőzően a spanyolok és a magyarok közös vacsorán búcsúztak el egymástól – az együtt töltött heteknek megfelelően, az igaz barátsággal.

HADSEREGSZERVEZÉS A SZABADSÁGHARC IDEJÉN (5.)

Vészterhes idők

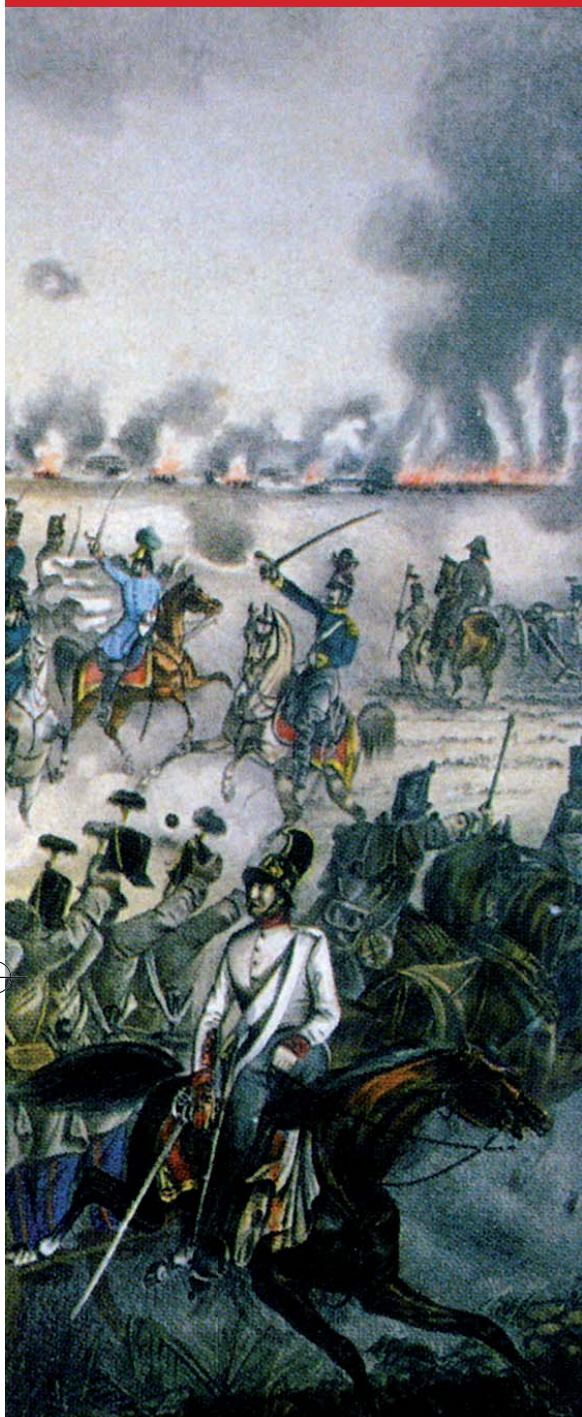
A magyar politikai és katonai vezetés abban reménykedett, hogy a tél beköszöntével a császári-királyi csapatok nem kockáztatnak meg nagyobb hadműveletet. Számításuk azonban nem jött be, mert Alfred Windisch-Grätz tábornagy december közepén megindította támadását a főhadszíntéren. Ezt ugyanakkor olyan események előzték meg, amelyek jelentős hatást gyakoroltak a későbbiekre. December másodikán például az áprilisi törvények szentesítésével „kompromittálódott” V. Ferdinánd helyébe a maga elé a birodalom egységes kormányzását célul kitűző Ferenc József lépett. Öt nappal a

puccsszerű bécsi történetek után a magyar országgyűlés kinyilatkozta, hogy jogilag továbbra is V. Ferdinándot tekinti királynak. Ferenc Józsefet csak akkor fogadták volna el uralkodónak, ha kötelezettséget vállal a magyar alkotmány betartására, illetve az áprilisi törvényeket tiszteletben tartja.

Támadás minden irányból

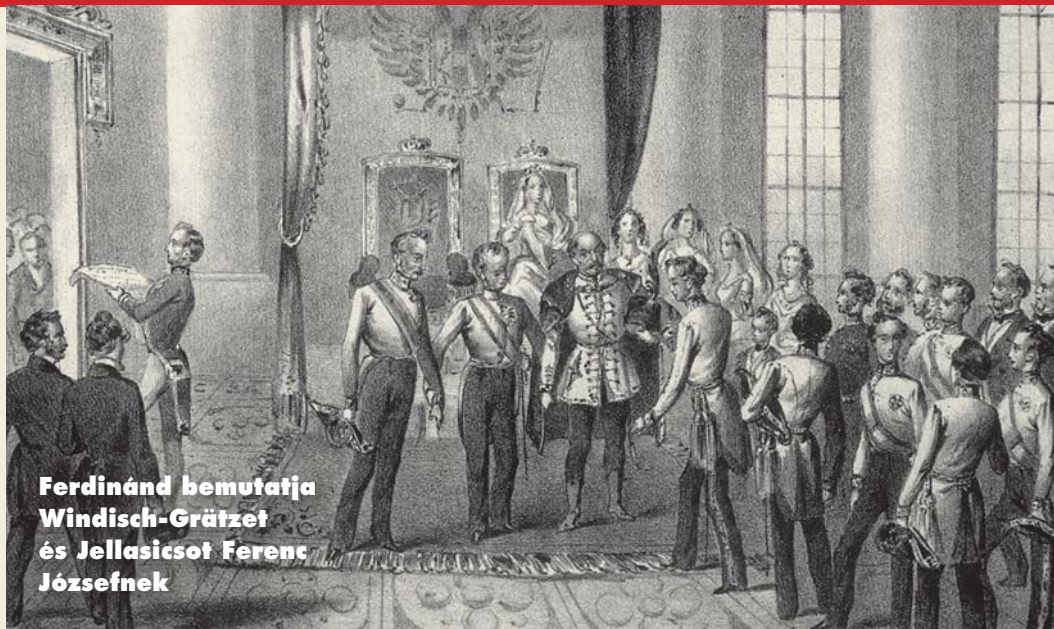
Mindeközben a mellékhadszíntereken a császári-királyi csapatok komoly aktivitást mutattak. Szándékuk egyértelmű

volt; minél több magyar katonát kívántak lekötni, ezzel segítve Windisch-Grätz főerőinek Pest irányába történő előrenyomulását. Ennek szellemében tört be Galíciából a Duklai-hágón keresztül Felső-Magyarországra Franz Schlik altábornagy egy 8000 fős hadtest élén, december 6-án. Ezzel az erővel Pulszky Sándor ezredes főként mozgósított nemzetőrökből álló hadteste találta szembe magát december 11-én, Budamérnél. A csata Schlik győelmét hozta, amely változtatásokra sarkallta az Országos Honvédelmi Bizottmányt (OHB). A hadtest feletti parancsnokságot például maga

a hadügyminiszter, Mészáros Lázár vette át Pulszkytól, míg a térség teljhatalmú kormánybiztosa az OHB egyik tagja, Szemere Bertalan lett. E két ember erőfeszítéseinek, illetve a Felső-Magyarországra vezényelt erősítéseknek köszönhetően december második felére Miskolc térségében felállt egy olyan hadtest, amely már alkalmasnak tűnt Schlik előrenyomulásának feltartóztatására.

A Bánságban viszont tovább folytatódott a magyar erők térnyerése. A Jarkovánál aratott győzelem (december 15.) után a tomaseváci felkelőtábor is lerombolták, s bár a főhadszíntéren kialakult válsághelyzet

**Ferdinánd bemutatja
Windisch-Grätzet
és Jellasicsot Ferenc
Józsefnek**

kezelésére éppen a Délvidékről vontak el csapatokat, a hadvezetés az esztendő utolsó napján mégis úgy döntött: megtámadja a szerbek főhadiszállását, Pancsovát.

Erdélyben (az egy hónappal korábbi helyzethez képest) szintén pozitív változások következtek be. Egy fiatal vezérkari tiszt, Czetz János őrnagy tudniillik újjászervezte a novemberben tönkrement erdélyi magyar haderőt, ráadásul kidolgozott egy olyan briliáns haditervet, amely nemcsak az Alföldre vezető átjárók védelmét biztosította, hanem a korábban elvesztett területek (vagy legalább azok egy része) visszaszerzésére is alkalmas volt. Az elképzeléseket végül a december 8-án kinevezett új főparancsnok, Bem József ültette át a valóságba; a lengyel tábornok csapatai Puchner Erdélyből a Tiszántúl irányába kitörni készülő erőit december 18-19-én Csucsánál és Zsibónál is megverték, a következő napon indított ellentámadásuk eredményeként pedig előbb kettészakították a császári-királyi seregek vonalát, majd december 25-én felszabadították Kolozsvárt. E sikerek nyomán (amelyhez kellett az OHB által küldött erősítés is) elhárult az Alföldet fenyegető közvetlen veszély. A legjobbkor, mert a főhadszíntéren szerfölött kedvezőtlenül alakultak a dolgok.

Windisch-Grätz is elindul

December 16-án ugyanis (mint ahogy arra már korábban utaltunk) bekövetkezett Windisch-Grätz támadása, amellyel szemben a határvédelemre berendezkedett magyar csapatok nem tudtak sikeres ellenállást kifejteni. Windisch-Grätz terve viszonylag egyszerű volt: úgy gondolta, ha

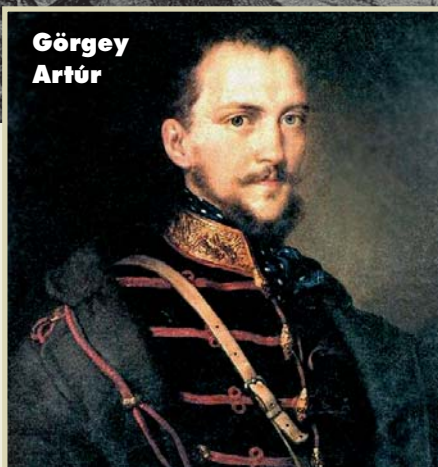
**Bem József
tábornok**

HISTÓRIA

1848

**Damjanich János Jarkovánál
visszaveri a csapatait megtámadó
Supljikac seregét**

**Görgey
Artúr**

vereséget mér a Görgey vezette főerőkre, majd megszállja Pestet és Budát, a magyar forradalom összeomlik. Elképzelése nem is tűnt illuzórikusnak, hiszen nagyobb és jobban kiképzett sereget dirigálhatott, mint ellenfele. Nem meglepő tehát, hogy több ponton is áttörte a magyar védelmet, és megkezdte előrenyomulását Győr felé. Görgey ugyanitt próbálta meg összpontosítani erőit egy döntő ütközethez, erőfeszítéseit azonban nem koronázta siker. Egyrészt nem tudott egyesülni a Dél-Dunántúl védelmét feladó Perczel-féle hadtesttel, másrészt a város természetes védműveiként funkcionáló vizek és mocsarak olyan keményre fagytak a rettentő hidegben, hogy még az ágyúkat is át lehetett vontatni rajtuk. Ráadásul a győri sánc-

rendszer a Görgey irányítása alatt állónál lényegesen nagyobb haderőre lett méretezve.

A fővezér így nem tehetett mást, feladta a várost és folytatta visszavonulását Pest felé. E döntése miatt alakult ki az első komolyabb nézeteltérése Kossuthtal, aki a december 29-én írott levelében ütközet elfogadására szólította fel őt. Ezt az utasítást Perczel is megkapta, egy magánlevél kíséretében. „Valami győzelmeckét, édes Móricom! Különben az örökös retiráda lever minden bátorságot a nemzetben” – fogalmazott Kossuth, s üzenete célt ért. Perczel ugyanis elérkezettnek látta az időt, hogy Görgey nélkül szerezzen érdemeket, és december 30-án Mórnál (a kellő felderítési adatok hiányában) csatát vállalt. Arra számított, hogy Görgey (akit nem is értesített tervéről) kíséri majd, ha nehéz helyzetbe kerül. A két hadtest között azonban nagy volt a távolság. A csata kimenetele ennek megfelelően alakult; Perczel rendkívül súlyos vereséget szenvedett, katonáinak harmada (mintegy 2000 fő) elesett vagy fogságba került.

Görgey útja sem volt veszteségektől mentes, hiszen utóvédjét két nappal korábban – december 28-án hajnalban – Bábolnánál alaposan helyben hagyták Franz

Perczel Mór

Jellasics két dandára Móránál legyőzi Perczel hadtestét

Ottinger vezérőrnagy vértesei; a dandárt a teljes pusztulástól csak a 34. gyalogezred 2. zászlóaljának hősiek helytállása mentette meg. A váratlan hajnali támadás nyomán ugyanis két honvédzászlóalj (a huszárokkal együtt) azonnal megfutott, nem úgy a Szél József őrnagy vezette szorezredi zászlóalj, amely négyszöget alkotott, és sortüzeivel fedezte a többiek menekülését. Ellenállásukkal akkora veszteséget okoztak, hogy Ottinger feldühödött vértesei még akkor is kaszabolták őket, amikor már megadták magukat, és letették a fegyvert.

Bábolnánál bebizonyosodott: az újonc honvédcsoportok harcértéke, kiképzettsége messze elmarad az ellenfelétől. Ez a felismerés, illetve nagyobb részben Perczel móri veresége lehetetlenné tette, hogy a magyarok még a főváros előterében megütközzenek Windisch-Grätz csapataival. Ugyanakkor nagyon helyesnek tűnt a reguláris erőkre alapozni a szabadságharc hadseregszervezését. Kiderült tudniillik, hogy a válságos helyzetben csakis a jól felkészített katonák képesek megoldani (akár életük feláldozásával is) egy súlyos katasztrófával fenyegető helyzetet. A kiképzett alakulatoknak – pontosan fogalmazva a császári-királyi haderő magyar kiegészítésű ezredeinek, illetve az önkéntesekből szervezett első tíz honvédzászlóaljnak – létfontosságú szerepük volt a téli hadjárat első felében; decemberben (és januárban is) rendre

A bábolnai
ütközet

ezek vették fel a harcot az ellenséggel, helytállásuk tette lehetővé az újonc honvédzászlóaljak állományának felkészítését.

Kérdőjelek

A móri vereség hatására december 31-én az országgyűlés és a kormányzat Debrecenbe tette át székhelyét. Ugyanezen a napon Kossuth arra utasította Görgeyt, hogy harc nélkül ne adja fel a fővárost, de haderejét se tegye kockára, tehát ne bonyolódjon megsemmisítő vereséggel fenyegető ütközetbe. Ezzel végződött 1848 decembere, a hónap eseményei nyomán azonban inkább a kérdőjelek, semmint a válaszok száma

nőtt. Vajon a Kossuth által szabott (lehetetlenséggel határos) feladatot Görgey képes lesz-e végrehajtani? A Felső-Magyarországon újjászervezett haderő visszavág-e Schliknek? Erdélyben a kedvezően alakuló hadműveleti helyzetből kiaknázható-e még több előnyt Bem? És végül: a Bánságban sikerül-e végre bevenni Pancsovát?

(A cikk elkészítéséhez nyújtott segítségéért köszönet dr. Kedves Gyulának, a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum történész munkatársának, a múzeum igazgatóhelyettesének.

Az illusztrációk Hermann Róbert: „A szabadságharc hadtörténete” című könyvéből valók.)

HISTÓRIA LAPTÖRTÉNET

Kacsó Lajos ❖ Fotó: archív

HATVAN ÉVE JELENT MEG JOGELŐDÜNK, A NÉPHADSereg ELSŐ SZÁMA

Időutazás

A magyar katonai sajtó történetében nevezetes dátum 1948. december elseje, ugyanis akkor jelent meg a Honvédelmi Minisztérium központi lapja, a Néphadsereg első száma. A hat évtizeddel ezelőtt megjelent képes katonai hetilap első újságírói gárdájából ma már csak Hegedűs Ferenc nyugállományú ezredes él, aki 1961 és 1972 között a lap főszerkesztőjeként munkálkodott, majd tizenhat évig a Tájékoztatási Hivatalban a honvédelem ügyével foglalkozó sajtótermékeket elemezte és felügyelte.

Amikor lakásán felkerestem a nyolcvanegy éves Hegedűs Ferencet, nem titkolta, hogy számára nagy újságírói, szerkesztői próbatételt jelentettek a Néphadseregnél eltöltött évek.

– Huszonegy éves voltam, amikor sor-katonai szolgálatból, 1948 októberében, a Honvédelmi Minisztérium sajtóosztályán szerveződő katonai hetilap szerkesztősé-

gébe vezényeltek. A Honvédelmi Minisztérium Nevelési Csoportfőnökségen dr. Jánosi Ferenc ezredes (Nagy Imre veje) irányításával kezdődött el a katonai hetilap újságírói gárdájának toborzása. Első kinevezett főszerkesztőnk dr. Tarján Imre alezredes volt, aki a második világháború éveiben Londonban élt, és a BBC munkatársaként szerzett érdemeket. A kezdő csapatban volt még Korcsmáros Pál grafikusművész és Bencze Pál fotóriporter, aki fotós szakíróként is jeleskedett. – emlékezett vissza a Néphadsereg indulására Hegedűs Ferenc. Majd elmondta azt is, hogy a 12 oldalas képes hetilapot kezdettől fogva a mai Nyugati tér közelében lévő Zrínyi Nyomdában készítették, ahol később a többi katonai kiadványt, könyvet is nyomtatták – szigorú katonai felügyelet mellett. 1949 elejétől 1975 őszéig a nyomda negyedik emeletén voltak a Néphadsereg szerkesztőségének irodái.

– A Néphadsereg első számában megjelent lapindító cikkben a honvédelmi miniszter úgy nyilatkozott: a lap alapvető feladata az lesz, hogy „segítse kinevelni a harcos, bátor, fegyelmezett, öntudatos honvédeket, és „a korszerű katonai tudományokat tegye a honvédeink közkincsévé”. Ezek szerint a Néphadsereg elsősorban a sor-katonákhoz, a honvédekhez szólt?

– Nem, hiszen a Néphadsereg akkor és később is az egész személyi állomány, ezen belül elsősorban a hivatásos katonák tájékoztatását szolgálta. (Nyitóképünkön Hegedűs Ferenc – balról – egyik vidéki alakulatnál riportkészítés közben – a szerző.) Itt említem meg, hogy 1949 nyarán olyan tehetséges újságírók kerültek a Néphadsereghez, mint Kaposi Kis István, aki később főszerkesztő is volt és Zsolt Róbert sportújságíró, aki 1956 őszén a forradalmi szellemű Magyar Honvédet szerkesztette.

I. évf. 1. szám.

1948. december 3.

NÉPHADSEREG

A HONVÉDSÉG KÖZPONTI HETILAPJA

Üdvözlét a „Néphadsereg”-nek

Meleg bajtársi szeretettel üdvözlöm honvédségünk meginduló hetilapját, a „Néphadsereg”-et. A „Néphadsereg” feladata, hogy honvédségünkben kialakítsa a szabad magyar haza szeretetét, a munkásosztályunkhoz, dolgozó néphadsereghez való hűség alapján felépülő, megbonthatatlan politikai egyseget.

Szívesen a „Néphadsereg” kinevelni harcos, bátor, akadályokat nem ismerő, fegyelmesített, öntudatos honvédeket. Fejlessze a „Néphadsereg” honvédségünk politikai tudását, gyarapítsa általános műveltségüket. De mindemellett tartsa honvédségünk új hetilapja szem előtt a legfontosabb: szolgálja teljes erővel a korszerű katonai tudomány népszerűsítését, tegye azt honvédeink közkincsévé.

Ápoltja és erősíti a „Néphadsereg” honvédeink és dolgozó népek közötti elválaszthatatlan kapcsolatokat, mert ebben van demokratikus hadseregünk erejének egyik döntő biztosítéka.

A „Néphadsereg”-gel új fegyvert adunk honvédségünknek, ösztönözzük és támogatjuk annak fejlődését és megerősödését.

Jó munkát és sok sikert kívánok a „Néphadsereg” szerkesztőségének.

Farkas Mihály

Munkában a tűzszerészek

A közér Szecsehárdához és kibírtatásához halálát megváltó háborúra és nyugodt, békés kőre van szükség. Tűzszerészek ezt a veszélyes munkát végzik.

szembe napról-napra, hogy önfeláldozó, hősi munkával elvégzik a magyar nép lendületét.

A tűzszerészek munkájának egyik fázisa: a földbe való eltemetés.

A tűzszerészek munkájának másik fázisa: a földbe való eltemetés.

FELADATAINK

Történelmi tanai és példái nagyra tartottak. A Szovjet Hadsereg és a Magyar Honvédség közös erővel.

Legnagyobb megismerésünk, hogy a hadsereg minden tagja felelős a népi hűségért, azaz a népi hűségért. Ez a hűség a hadseregünk egyik legfontosabb értéke.

Legnagyobb megismerésünk, hogy a hadsereg minden tagja felelős a népi hűségért, azaz a népi hűségért. Ez a hűség a hadseregünk egyik legfontosabb értéke.

Legnagyobb megismerésünk, hogy a hadsereg minden tagja felelős a népi hűségért, azaz a népi hűségért. Ez a hűség a hadseregünk egyik legfontosabb értéke.

Legnagyobb megismerésünk, hogy a hadsereg minden tagja felelős a népi hűségért, azaz a népi hűségért. Ez a hűség a hadseregünk egyik legfontosabb értéke.

Hegedüs Ferenc nyugállományú ezredes (felvételünkön alezredeként látható), aki 1961 és 1972 között a lap főszerkesztője volt

Lapelődünk első száma 1948. december elsején jelent meg

– A Néphadsereg első éveiben mi jelentette a legnagyobb lelki megrázkódást?

– A lap történetében az első nagy megrázkódást 1949 szeptemberében a Rajk-per okozta, amelynek másodrendű vádlottja Pálffy György altábornagy, a honvédelmi miniszter helyettese volt, akit ki is végeztek. A Néphadsereg is közölte Pálffy György vádiratát, amely többek között azt állította: a vádlott Horthysta tisztekből egy különleges századot szervezett, amelynek a feladata azt lett volna, hogy a tervezett katonai puccs keretében tartóztassa le az ország első embereit – Rákosi Mátyást, Gerő Ernőt és Farkas Mihályt –, és ha ellenállást tanúsítanak, használják a fegyvereiket.

Farkas Mihály valószínűleg nem tűrte maga mellett a művelt, katonailag képzett Pálffy Györgyöt, akinek 1945 után három évig – a HM katonapolitikai osztályának ve-

zetőjeként – meghatározó szerepe volt abban, hogy több ezer régi tisztet eltávolítottak a hadseregből.

A lap 1950 őszén napilap lett, ami azt jelentette, hogy az újságírók létszáma 60 főre növekedett, és ez egészült ki a titkársággal, valamint a gazdasági részleggel. A lap feladatköre és példányszáma azért gyarapodott jelentősen, mert ekkor kezdődött el a szovjet–jugoszláv ellentét kiéleződése és a Magyar Néphadsereg létszámának „csúcsra járatása”. Én 1952-ben a Honvédelmi Minisztérium sajtóosztályának vezetője lettem, a fő feladatom az volt, hogy hozzam létre a hadosztálylapokat és a fegyvernemi tisztiiskolai újságokat. A Néphadsereg szerkesztőségének irányítását akkoriban a politikai főcsoportfőnök magának tartotta fenn.

HISTÓRIA HADIHAJÓK

Trautmann Balázs ❖ Fotó: HIM Fotóarchívum és Galovtsik Gábor

ÚJRA ÉS ÚJRA

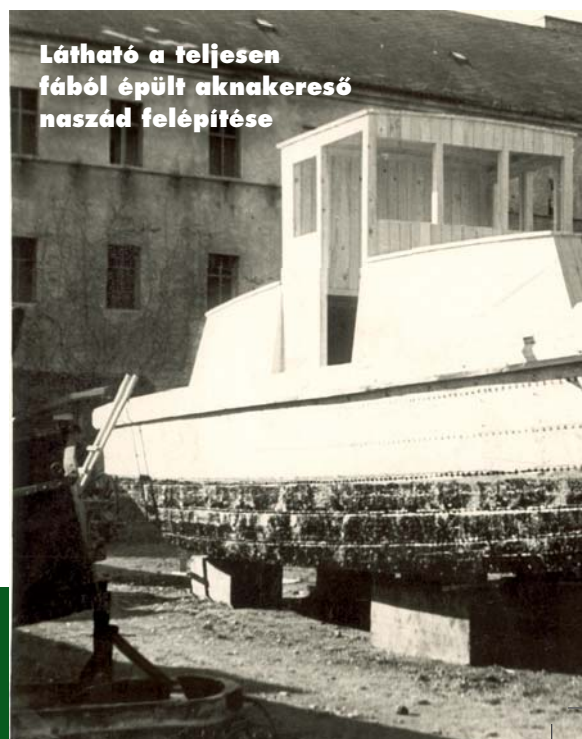

Először is: a magyar hadihajózás a Dunára korlátozódott, alapvetően megváltozott eszközökkel és feladatokkal. A dunai hajóhad, mely aktívan vett részt a világháború küzdelmeiben is, az antant határozata értelmében Magyarország kizárólagos tulajdonában maradt. A hajók más nemzetiségű légénysége szabadon távozhattak, míg a kilenc monitor, a nyolc őrnaszád és az ötvenöt egyéb, kisebb hajóegység Óbuda központtal készült fel a telelésre. Sok tengerész is csatlakozott a flottillához, akik az Adriától tértek vissza Magyarországra.

Ez az állapot 1918 decemberéig állhatott fenn, hiszen a Szövetségi

Katonai Ellenőrző Bizottság (a magyar haderő többi részéhez hasonlóan) gyakorlatilag kivérezte a flottillát is. A jogilag 1918. november 1-jével létrehozott folyami haderő hajóegységei részt vettek a Tanácsköztársaság hadműveleteiben is. A fordulatot követően újabb változás jött el: 1920. november 29-én vehették át a WELS, a POZSONY, a VI-ZA és a CSUKA őrnaszádokat, és megkezdődhetett a folyamrendészet kialakítása, mely a belügyminiszter alárendeltségébe került. Az 1921. március 1-jétől működő folyamőrség a katonai ellenőrző bizottság folyamatos figyelmétől kísérve fejlődni is képes volt, hiszen 1921. és 1927. között a SZEGED

Látható a teljesen fából épült aknakereső naszád felépítése

**Az első világháborút
lezáró trianoni
békeszerződéssel
Magyarország
elveszítette tengeri
kikötőit is, illetve
megszűnt az
Osztrák–Magyar
Monarchia. Mindkét
esemény alapjaiban
forgatta fel a
haditengerészek
életét.**

**1919. június,
a VIZA őrhajó
Budapesten**

és a KECSKEMÉT, a SIÓFOK és a DEBRECEN őrnaszádokkal bővült állománya.

Az osztrák kormánnyal kötött megállapodás alapján pedig kedvezményes áron megvásárolhatott három régebbi

dízelhajtóműveket elavult gőzturbinái helyett.

A folyamórségre ugyanakkor szükség volt, hiszen egy esetleges Csehszlovákia és Jugoszlávia elleni hadműveletben a Duna biztosítása elengedhetetlen volt.

**Spártai berendezés és
kommunikációs rendszer
az ötvenes évekből**

építésű őrnaszádot (COMPO, STÖR és FOGAS), míg a SIÓFOK-ot a nagyobb méretű BARSCH-ért cserélhette el. Így 1929 végén a régi dunai flottilla utolsó építésű, legmodernebb nyolc őrnaszádjából hét ismét magyar lobogó alatt hajózott. Ezután megkezdődhetett korszerűsítésük és átfegyverzésük – mely azonban a jelentős forráshiány miatt lassú és nehézkes folyamat volt. A SOPRON például egyedülként kapott korszerű

A második világégés előtt és alatt

A hajók az éppen rendelkezésre álló fegyverzetet kapták, hiszen eredeti lövegeiket az antant leszereltette és elvitette. Így például a volt COMPO – immár GYÖR néven – 8 cm-es Bofors légvédelmi lövegeket kapott, míg a többi őrnaszádot 18M. 8 cm-es L/30-as átalakított tábori ágyúkkal szerelték fel. (Az elavult vízhűtéses 8 mm-es Schwarzlose géppuskák helyett is csak 1940 körül egészítették ki az új, Gebauer-ikergéppuskák és a 20 mm-es, páncéltörő feladatu nehézpuskák.)

A flottilla súlyos hiányosságai az első komolyabb hadműveletben nyilvánvalóvá váltak. Így az 1938-as felvidéki mozgósítást követően igen gyorsan megkezdődhetett egy új, korszerű hadihajótípus gyártása. Természetesen ez nem jelentett azonnali segítséget, sőt: a PM (páncélmotoros)-sorozat prototípusa ugyan elkészült, de a tervezett többi öt egység építése csupán 1943-ban kezdődhetett meg.

Balatonfüreden pedig négy AM-jelű aknásmotorost építettek, melyek pár-

**Zord látvány:
egy őrnaszád első
páncéltornya**

HISTÓRIA

HADIHAJÓK

Teljes gőzzel előre!

ban dolgozva voltak alkalmasak a Duna aknamentesítésére. Ezt a sorozatot 1941-ben folytatták, további nyolc hajó megépítését célul tűzve. A tapasztalatok alapján pedig a nagyobb méretű és teljesítményű PAM (páncélozott aknászmotoros)-sorozat tervezése is megkezdődhetett.

A flottilla egységei részt vettek az 1941 áprilisi jugoszláviai hadműveletekben, támogatva a szárazföldi erők harcait. Ez nem ment veszteség nélkül: a harcokban elsüllyedt DRÁVA monitort csak 1943. tavaszára sikerült kiemelni, kijavítása viszont csak 1944 őszén fejeződött be. A flottilla műszaki egységei 1943-ban a Duna- és Tisza-hidak roncsainak kiemelésénél tevékenykedtek, majd az 1944. március 19. után a német parancsokság alá került folyami haderő komoly kihívással nézhetett szembe: a dunai hajózást óriási mértékben nehe-

zítő légiaknak elleni küzdelemmel. Az 1944. április 13-án megindult Gardening-hadművelet során a Brit Királyi Légierő repülőgépei rengeteg mágneses és érintőaknát dobtak a Duna magyarországi szakaszára. A magyar folyami haderő sem a mentesítéshez szükséges eszközökkel, sem megfelelő ismeretekkel nem rendelkezett. Az első három brit folyami aknát csak augusztus végére sikerült szét-szerelni, így szerkezetüket, működésüket megismerni. Az aknamentesítést segítették a német Luftwaffe különleges, mágneses aknák elleni felszereléssel ellátott Junkers Ju-52/3m, három hajtóműves repülőgépek. A repülőgépek, a hajók demagnetizálása, valamint az elsőként alkalmazott vontatott aknarobbantó eszközök sem voltak képesek biztosítani a hajózási útvonalakat, így számos kereskedelmi és hadihajó is az aknák áldozatául esett.

A nagyobb méretű egységeket a légi veszély miatt fokozatosan modern 20, 37 és 40 mm-es légvédelmi gépágyúkkal szerelték fel, míg az aknakeresésre német erőket és műszereket is kaptak a Dunán harcoló magyar katonák.

A hajóegységek a hadi helyzet romlása miatt 1944 novemberének végén elhagyták Budapestet, a folyam szigetközi szakaszára visszavonulva. 1945 márciusában már a Duna osztrák szakaszának felső részén hajóztak, majd május 8-án a magyar hajóállomány hatvan százaléka amerikai fogságba került.

Újrakezdés

Az 1945. január 20-án megkötött – az Ideiglenes Nemzeti Kormány és a szövetséges hatalmak aláírásával szentesített – tűzszünet után jelentek meg a hadsereg újjászervezéséről szóló első intézkedések. Az újraindulás nem volt könnyű és gyors folyamat: a honvéd hadihajós osztály állománytábláját csak 1945. május 14-én adták ki.

Ha emberből kevés volt, hajóból még kevesebb: pontosan egyetlen sem. Az úszóképes hajók Ausztriában estek hadifogságba. A háború alatt épített PM-sorozat tagjai sem voltak bevethetőek: a PM-2-es az újpesti hajógyárban semmisült meg, a PM-3-as elsüllyedt. A három újabb egység (PM-4, -5, -6) építése be sem fejeződött, csakúgy, mint a Balatonfüreden épülő AM-12-es naszád és a PAM-23-26-os jelű hajók. Pedig a hajókra nagy szükség volt: a szovjet hadsereg aknamentesítése után is rengeteg robbanóttest maradt a Dunában.

**Csak könnyedén:
szárazföldön a 106-os örnaszád**

A régebbi hajók kiemelése és kijavítása után az első, jelentősebb fejlesztés a fatestű, FAM aknásznaszádok építése volt. A vasat csak a motorjukban tartalmazó, fából ácsolt hajókból összesen 14 egység épült, melyekkel 1952-ig elvégezhető lett a folyam aknamentesítése.

Balatonfüreden ezután 1950–1951 között 29 alumínium testű, aknarakó és vízbomba-vető könnyűnaszád épült, AN-1 sorozatnévvel. A hajók 1976-ig voltak hadrendben. Vácott, 1952-ben kezdődött meg az 53 AN-2-es naszád négy évig tartó sorozatgyártása.

A PAM páncélos naszádok átépítve és átfegyverezve épültek meg Balatonfüreden, így 1950-ben a KÁN-I (később PN-21), 1953-ban a KÁN-II (PN-33) 1956-ban a PN-31 és -32-es állhatott hadrendbe.

Változások

A magyar katonai és politikai vezetés megváltozott prioritásai miatt újabb, komoly fejlesztésre már csak az 1970-es évek végén kerülhetett sor. A jugoszláv Brodotechnika (Belgrád) hajógyártól ekkor hat R-ML/MP osztályú AM jelű folyami aknamentesítő hajót rendeltek meg. A hajók ugrásszerű fejlődést jelentettek, hiszen már a kor színvonalának megfelelő fegyverzettel és elektronikai, aknamentesítő rendszerekkel voltak felszerelve. Feladatuk az aknafelderítés, valamint az aknatelepítés és a légvédelem volt, hasonlóan napjainkhoz. Az első két egység, az AM-11 (ÚJPEST) és az AM-12-es (BAJA) 1980-ban érkezett, majd 1981–82-ben még négy: AM-21, -22, -31 és -32-es jelzéssel.

A 72,3 t maximális vízkiszorítású, dízelhajtóművel ellátott hajó fedélzetén tizenhét fő szolgált. A 10,5 csomós maximális sebességű AM-sorozat fegyverzete egy négycsövű és két egycsövű 20 mm-es légvédelmi gépágyú. A hajók fedélzeti szonárral, radarrendszerrel, ultrahangos mélységmérőkkel és nagyteljesítményű rádiókészülékekkel is rendelkeztek. A vontatott KRAM aknamentesítővel (műanyag testbe integrált kombinált elektromágneses és akusztikus aknamentesítő berendezés, melyet a hajóról látnak el elektromos energiával) képes a közelségi gyújtóval szerelt folyami aknákat hatástalanítani vagy felrobbantani. Ehhez a hajó egy beépített önműködő mágnes-védelmi rendszert is alkalmaz,

Mindennapi kiképzés : nehézgéppuskát ellenőriznek a matrózok

mellyel a hajótest demagnetizálható, így csak a KRAM „mágnesjele” marad érzékelhető az akna számára. Az új egységek beszerzése mellett a már meglévő AN-2-es naszádokat is korszerűsítették, több módosítás mellett egy 23 mm-es légvédelmi gépágyúval is felfegyverezték őket.

Az 1989-től Honvéd Folyami Flottilának nevezett hadihajós alakulatot 2001. június 30-ával szüntették meg. A csökkentett létszámú és felszerelésű hadihajós

alosztály 2001. július 1-jétől az MH Tűzszerész- és Hadihajós Ezredben (ma: Zászlóaljnál) szolgált, a tűzszerészalakulattal összevonva.

A hajók száma 2005 szeptemberében bővült, az AM-22 ÓBUDA, az AM-31 DUNAÚJVÁROS és az AM-32 DUNAFÖLDVÁR mellé a közúton is szállítható ERCSI járőrhajó is felsorakozott. A naszáddal így Magyarország összes hajózható álló- és folyóvizén támogatható a tűzszerészek munkája.

KRAB aknamentesítő eszköz úszik az AM-32 DUNAFÖLDVÁR után

HAZAI PÁLYA TÜZÉRÜNNEP

Szabó Béla ❖ Fotó: Rácz Tünde

Tüzérré fogadom!

A tüzérség az a fegyvernem, amely az egyik legnagyobb veszteséget szenvedte el a haderő átalakítása során. Megmaradt képviselői talán ezért is ragaszkodnak annyira identitásukhoz, és ápolják hagyományaikat.

SZENT BORBÁLA OLTALMA ALATT

Szent Borbála

A tüzérek védőszentje a történelemtudósok szerint a negyedik században, Nikodémiában élt Dioscuros lánya volt. A legenda szerint az apa nagyon féltette lányát a keresztény vallástól, ezért egy toronyba záratta. A fogságban tartott lányhoz azonban Origenes alexandriai bölcs elküldte Bálint nevű papját, hogy Bor-

bálát ismertesse meg Krisztus tanításaival. A keresztény tanok megismerése után a lány a fürdőházát díszítő bálványszobrot összetörette, s a falba egy harmadik ablakot is vágatott, hogy az a Szentháromságra emlékeztesse. Az éktelen haragra gerjedt apa ezután a lányát megkínozta, majd Maximianus császárhoz küldte, hogy az ítélje halálra. A fogságban Jézus megjelent a szenvedőnek, hogy vigasz-

talja, erősítse, melynek következtében a lány testéről

eltűntek a kínzás nyomai. Erre a császár dühé csak fokozódott, Borbálát halálra ítélte, a végrehajtást az apára bízta, aki lefejezte lányát. A vértanúhalált halt Borbála a jó halál, a bányászok, a várak, az erődök, majd a tüzérek védőszentje lett.

A tűzér fegyvernem és védőszentjük, Szent Borbála napján, a tatai lak-tanyában megtartott központi ünnepség résztvevőin végigtekintve régi emlékek jutnak eszembe. A pécsi sorozatvető ezred lövészei, a tapolcai rakétások titkossága, Krizsán ezredes, a kiskunhalasi páncéltörők legendás parancsnoka, a keszthelyi Festetics-kastély egykori parkjában települt légvédelmi rakétások, a marcali tábori tűzérek, és még folytathatnám a sort. Megannyi alakulat, amely egykor a hadsereg gerincét alkotta, s mára eltűnt a változó világ „viharaiban”. Persze, mindannyian tudjuk, hogy a két világrendszer szembenállásának megszűntével, az aszimmetrikus hadviselés megjelenésével jelentősen átértékelődött a fegyvernemek szerepe, s ma már nincs szükség az egykori nagy arzenálra, mégis furcsa látni, hogy a ma tűzéreinek képviselői jószerével egy fél termet sem töltenek meg. Pedig itt van minden alakulat, szervezet képviselője, amely tovább viszi a tűzerhagyományokat. A házigazdák, az MH 25. Klapka György Lövészdandár harci támogató zászlóaljának tábori és páncéltörő tűzérei, az MH 12. Arrabona Légvédelmi Rakétaezred, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem és a kiképzőközpontok képviselői, tisztjei, hallgatói, valamint a számítógépes szimulációs hátteret biztosító ARTIFEX Kft. munkatársai – és persze a nyugdíjas kollégák.

De ne gondolja senki, hogy a piros barettesek valamiféle

búsongásra gyűltek össze: a „megfogyva bár, de törve nem” szellemében igencsak vidáman ápolják a hagyományokat. Mint azt Gulyás Géza alezredes, a harci támogató zászlóalj parancsnoka is megjegyezte köszöntőjében, a tűzérek mindig is (hogy finoman fogalmazzunk) a normálistól kissé eltérőek voltak. S valóban, normális-e az az ember, akinek a hátsóját egy jó másfél méter hosszú, majd tíz centiméter átmérőjű töltőfával „illetik”, és még meg is köszöni az inzultust? Vagy normálisnak nevezhető-e, hogy a történelem folyamán – ahogyan azt Csikány Tamás alezredes, a ZMNE hadtörténeti tanszékének vezetője is megjegyezte múltidéző előadásában –, a „szövetségesek” sem a végvári harcok idején, de később, a Rákóczi-szabadságharc vagy 1848–1849 idején sem szívesen engedtek tűzerként magyarokat az ágyúk közelébe, mert ahányszor ezt megtették, a magyarok a tudásukkal együtt az ágyúikat is szembefordították velük?

Igy aztán nem csoda, hogy a dicső, s időnként a szenvedő alanyok szempontjából „pofátlanságot” is tartalmazó múlt felidézése mellett nagy hangsúlyt fektettek eme hagyományok tűzeravatás általi ápolására is. Roppant katonásan, ám egyáltalán nem katonás vezényszavak kíséretében. Ugyanis az avatandók – esetünkben a tiszteletbeli tűzérek, valamint a ZMNE harmadéves hallgatói – először is leadtak egy lövést a nagykaitai hagyományörző tűzér hatfontos lövegével, majd egy D-20-as ágyútarack talpszárára támaszkodva, hátsójukkal fogadták a töltőfa „köszöntését”. A „Tűzérre fogadom!” kijelentéssel kísért csapást aztán „Köszönöm, öreg tűzér!” válasszal illik megköszönni. Ezután (szerencséjükre) már a kellemesebb rész következett. A Szent Borbála kardjának másolatával történő avatás után már csak az avatótálon elhelyezett, töltőkupakokba töltött „tűzerrettenestet” kellett egy hajtásra kiinniük, s máris a tűzérek nagy (jobban mondva mára már csak kis) családjába fogadták őket.

**A töltőfa
suhintását
illik
megköszönni**

HAZAI PÁLYA TÜZÉREK

Szabó Béla ❖ Fotó: Galovtsik Gábor, Rácz Tünde, Tóth László

Tüzérségi tűztámogatás nélkül a világ legjobb gyalogságának sincs esélye a győzelemre. A fegyvernemek királynőjét – ahogy a tüzérek magukat nevezik – a ma honvédségében a tábori, a páncéltörő és a légvédelmi tüzér „szakma” képviseli.

A ma kihívásai szabta követelmények szellemében átalakított Magyar Honvédség „szárazföldi” tüzérségének központja Tata, pontosabban az MH 25. Klapka György Lövészdandár harci támogató zászlóalja. A légvédelmi rakétások (tüzérek) KUB és MISTRAL alegységei az MH 12. Arrabona Légvédelmi Rakétaezred kötelékében szolgálnak. Ugyanakkor (bár országonként, hadseregenként hol lövészfegyvernek, hol tüzérségi eszköznek

tekintik őket) ebbe a körbe sorolhatjuk a kézi páncéltörőket is. Írásunkban a hadsereg tábori és páncéltörő tüzérségének három fegyverét (fegyverrendszerét) mutatjuk be. (A KUB légvédelmi rakétarendszerről e lapszámunk 37–39. oldalán olvashatnak.)

A legnagyobb tüzerőt képviselő szervezet a harci támogató zászlóalj D–20-as ágyútarackokkal felszerelt tüzerütege, mely négy tűzszakaszba szervezett, tízenkét löveggel rendelkezik.

Tűzparancs

A D-20 vontatott ágyútarack a 152 mm-es M 1937 (más néven ML-20-as) típusjelű löveget váltotta fel. Részegységei nagyrészt megegyeznek a 122 mm űrméretű D-74 típusjelű tábori ágyúéval, fejlesztésük is közösen folyt Fjodor Fjodorovics Petrov főkonstruktor vezetésével,

az URALMAS tervezőirodájában. Tervezését ugyan már a második világháborút követően megkezdték, de sorozatgyártására csak az ötvenes évek közepén került sor.

A D-20-as körtalpát a tüzelésnél le-támasztják, a kerekeket pedig a tehermentesítés érdekében felemelik, így biztosítva a löveg stabilitását. Az ágyútarack módosított D-22 (2A33) tí-

pusjelű változatát építették be a 2SZ3 Akacija önjáró lövegekbe. Megjegyzendő, hogy D-20-as volt az első – a Szovjetunió által tervezett és gyártott – löveg, mely alkalmas volt harcászati atomlőszerek kilövésére is. (Abban az időben vegyi töltetű lőszeret is rendszeresítettek ehhez a löveghez, különleges rakéta-póthajtású lőszerével pedig hatótávolsága elérte a 24 kilométert is.)

HAZAI PÁLYA TÜZÉREK

A 152,4 mm-es űrméretű, tízfős kezelőszeméllyel rendelkező, 5650 kilogramm tömegű ágyútarack (alap)lőtávolsága 17 410 méter. A 43,51 kilogramm tömegű, 600 m/s kezdősebességű lövedékével percenként 5-6 lövést tud leadni. Bár a vontatott tüzéséget sokan elavultnak tekintik, a D-20-as nagy előnye, hogy szinte bármilyen tehergépjárművel vontatható. Így – az önjáró tüzéséggel ellentétben, amelynél a hordozójármű meghibásodása egyben magának a lövegnek a hadra foghatatlanságát is jelenti – a jó öreg D-20-asnak csak egy másik vontatót kell keresni, s folytathatja a harcot.

A lövészalegységek egyik páncéltörő (tüzér) eszköze a Fagot kézi páncéltörő rakétarendszer. Az 1970-ben rendszeresített 9M111 Fagot rakéta modernizált változata a 9M111-2, amely nagyobb hajtóművet kapott, így az eredeti 2 km-es maximális hatótávolsága 2,5 km-re nőtt, és hatásosabb, 460 mm-es páncélatütő képességű harci részt is építettek az eszközbe. 9P135 jelű indítóállványát több alkalommal is továbbfejlesztették, a 9P135M már alkalmas a 9M113 Konkursz rakéták indítására is. Az 1990-es évek elején megjelent 9M135M3 változat már hőképalkotóval rendelkező éjjeli irányzékot is kapott, így éjszaka is alkalmazható 2,5 kilométeres távolságig. A rendszer egy három lábra szerelt, 9SZ451-es giroszkópos vezérlőberendezésből, a 9S119-es irányzóberendezésből, valamint egy hermetikusan lezárt szállító-indító konténerből áll. Az indítókonténerből a rakétát egy gázgenerátor veti ki 80 m/s sebességgel. A

1030 mm hosszúságú, 120 mm átmérőjű és 186 m/s utazósebességű rakéta félautomata parancsközlő távirányítással rendelkezik. A rakéta és az irányzó-berendezés közti parancsjeleket a rakétában lévő dobrol repülés közben legördülő vékony vezeték továbbítja. A vezérlőrendszer érzékeli a befogott cél, és a rakéta hátulján lévő infravörös fényszóró helyzetét, s ha szükséges, új kormányjelekkel kor-

a rakéta hátsó részén találhatók. A Fagot menethajtóműve egyfokozatú, szilárd hajtóanyagú, robbanófeje kumulatív hatású.

A tatari dandár harci támogató zászlóaljának másik „ütős” alegysége a három szakaszba szervezett (szakaszonként négy harci gépből álló) Konkursz páncéltörő rakétarendszer.

Az öt 9M113 rakétát tartalmazó indítórendszert a BRDM-2-es harcjárműből kialakított 9P148 típusú járműbe telepítették.

(A jármű belsejében tárolnak még 15 tartalékrakétát.) Menethelyzetben a hossz tengely szerint 180 fokkal elforgatott indítóberendezés a tüzelőállás elfoglalása után a harcjárműből való kiszállás nélkül harci helyzetbe fordítható, és a megállás után huszonöt másodperccel már indíthatók is a rakéták.

A járművet ellátták 9P135-es hordozható indítóállvánnyal is, amely alapvetően a Fagot állványára hasonlít. Így a Konkursz rendszer képes harcjárműről, illetve a kezelőszemélyzet kiszállása után, állványról is rakétát indítani a páncélozott célokra. A gyártó (szovjet-orsz) elgondolás alapján a rendszer leggyakrabban tíz Konkursz és tíz Fagot rakétát tartalmaz. A Konkursz rendszer irányítása,

rigálja a rakéta röppályáját. Maga a rakéta aerodinamikai szempontból kacsza elrendezésű: az orr-részen találhatók az elektromos mozgatású kormányfelületek. Az indítás után kinyíló stabilizátorok

felépítése hasonló a Fagotéhoz, csak hogy a 208 m/s repülési sebességű, 1165 mm hosszú, és 135 mm átmérőjű Konkursz rakéta maximális lőtávolsága már négyezer méter.

A honvédség szovjet eredetű fegyverrendszerei között még mindig fontos szerepet játszik a 2K12 Kub (kocka) típusú légvédelmi rakétarendszer.

A haderő drasztikus átalakítását követően már csak a Győrben állomásozó 12.

Arrabona Légvédelmi Rakétazred

rendelkezik olyan földi telepítésű fegyverrel, amely az időjárástól függetlenül képes a támadó repülőeszközök elleni harcra.

A kocka egyelőre nincs elvetve

légvédelme azonban nem volt megoldva, szükség volt egy olyan eszközre, amely együtt haladhat a harckocsisegységekkel. Ebből adódóan minden elemét járművekre kellett telepíteni, és párhuzamosan olyan rendszereket, elektronikus berendezéseket volt szükséges kifejleszteni, amelyek kibírták a terepen haladó járművek rázkódását, vibrációját is. Akkor még nem tudták, hogy az egyik legsikeresebb komplexum fejlesztésén dolgozik az OKB-134 Vimpel tervezőiroda. Utóbbi kivételesen kapott megbízást légvédelmi rendszer kidolgozására, mivel fő profiljuk repülőgép-fedélzeti fegyverek fejlesztése volt.

A munka kezdetén meghatározták a legfontosabb paramétereket, az új rendszernek a kis és közepes magasságban repülő

légi támadóeszközök megsemmisítésére kellett alkalmasnak lennie, kb. 20 kilométeres távolságon belül. Ugyancsak fontos kiindulási alap volt az irányítási mód-

szer megválasztása. Az akkoriban alkalmazott többi komplexum a parancsközlő távirányítást alkalmazta, ugyanezt választották a 2K12 Kub mellett párhuzamosan fejlesztett Krug rendszerhez is. A Vimpel-nél viszont a félaktív lokátoros önirányítás mellett döntöttek.

Az elkészült – és a próbálövészeteken sikeresen szerepelt – rendszer 1967-ben állt szolgálatba; a Nyugat még abban az évben tudomást szerzett a létezéséről, miután november 7-én, a hagyományos díszszemlén felvonultatták.

Egy komplexum az 1Sz91 önjáró felderítő és rávezető radarállomásból (SzURN) és négy 2P25 mobil indítóállványból (SzPU) áll. A láncfalpas hordozóeszköz mindkét fő elem esetében nagyon hasonló, a mintegy húsztonnás GM-568/578 alvázra épített eszközök energiaellátásáról egy külön gázturbina gondoskodik, amely ugyanazt a gázolajat használja, mint a jármű 280 LE teljesítményű dízelmotorja. Mivel a tervezésnél fontos szempont volt a légi szállíthatóság is, ezért a járművek

Agyőri rakétások az utóbbi időben többször szerepeltek a hírekben külföldi lövészetek és gyakorlatok kapcsán; a következőkben röviden bemutatjuk olvasóinknak jelenlegi legfontosabb fegyverüket, amely felett azonban a korszerűsítés ellenére is lassan eljár az idő, így hamarosan gondoskodni kell a leváltásáról.

A 2K12 légvédelmi rakétarendszer-fejlesztése a hatvanas évek elejétől folyt, akkoriban még elsősorban a helyhez kötött Sz-25 Berkut és SzA-75 Dvina alkotta a Szovjetunió légvédelmének fő eszközét. A gyorsan mozgó szárazföldi alakulatok

HADITECHNIKA LÉGVÉDELEM

tömegét is szűk határok közé kellett szorítani; páncélozása emiatt 9–15 milliméteres. A mobilitás természetesen nem azt jelenti, hogy a rendszer mozgás közben is üzemképes: a települési hely elfoglalása és a tűzkészé tétel kb. öt percet vesz igénybe. Az indítóállványokat nem szükséges kábelekkel csatlakoztatni, a radartól elektronikus úton kapják meg a célokra vonatkozó adatokat.

A SzURN felderítőradarja a magasságtól és a radarhullám reflexiós jellemzőitől függően maximálisan 65 kilométeres távolságból képes a légi célok felderítésére. A célnak a felderítő radarral történő észlelése, azonosítása, majd megjelölése után kerülhet sor annak tűzvezető radarral való elfogására, követésére. Ha a cél beérkezett az indítási zónába, a rendszer automatikusan bekapcsolja a rakéta rávezetéséhez szükséges alávilágító radart. Ezek után történhet meg a rakéta indítása.

A 6,2 méter hosszú, 0,335 méter átmérőjű, 1,24 méter fesztávolságú 605 kilogrammos 3M9 rakéta különleges ki-

alakítású. Orrában található a célról visszaverődő rádióhullámok vételére szolgáló mozgatható antenna és a háromezer reszest szétszóró 75 kg-os harci rész, amelyet közelségi gyújtó robbant fel. A robotpilóta kormányrendszer mögé került a hajtómű, amely kettős üzemmódú. A szilárd hajtóanyagú indítóhajtómű nagy tolóerővel gyorsítja fel a rakétát. Az első fokozat kiégett terébe a négy beömlőnyíláson levegő áramlik be, melynek oxigénje újragyújtja a szintén szilárd hajtóanyagú utazóhajtómű égéstermékét, így az a továbbiakban torlósugarhajtóműként működik. A 3M9 így két-fokozatúnak nevezhető, de nincs leváló része.

A rakéta az indítást követően nem a célpont, hanem egy, a megsemmisítendő repülőeszköz mozgásparamétereiből kiszámított előretartási pont felé repül. Ha a cél manővert hajt végre, akkor ez a pont is folyamatosan mozog. Nagy megközelítési sebesség esetén a maximális hatótávnál messzebből is indítható, míg ha a cél távolodik, akkor ez lecsökkenhet akár csak tíz kilométerre. Elméletileg a fegyver 24 kilométeren

belül lehet hatásos; egyidejűleg egy célra a megsemmisítés valószínűségének növelése miatt két rakétát célszerű indítani. A minimális hatótáv 4 kilométer, ezen belül légi célra rakéta nem indítható. Repülés közben a rakéta akár 15 g-s manővereket is végezhet.

Mivel a félaktív önirányító rendszer jellemzője, hogy a légi célt folyamatosan meg kell „világítani” a radarral, erre figyelmeztethet a repülőgépek besugárzásjelző rendszere, és manőverrel el lehet kerülni a találatot. Ezért megoldották azt is, hogy a rakéta önirányításához szükséges „alávilágító” radart csak a végső fázisban kapcsolják be, amikor a rakéta már csak néhány kilométerre van a céltől, vagyis lerövidül a védekezéshez rendelkezésre álló idő. Tovább nehezíti az ellenfél helyzetét, hogy az újabb változatok fejlesztése során rendszeresítették az 1Sz91 radarjárműveken a televíziós célkövető berendezést, amely jó látási viszonyok esetén könnyíti meg a kezelők dolgát. Ha a rakéták elfogytak, akkor a darus átrakó-

jármű segítségével tíz percen belül három rakétával újra harcképessé válhat az indítóállvány. Minden komplexumhoz két ilyen kiszolgálóeszköz tartozik.

Az 1983-ig történő gyártás során kb. kétezer 2P25 indító és ötszáz 1Sz91 radarjármű készült, ezek közel felét a szovjet hadsereg állította hadrendbe, 110 készlet került a Varsói Szerződés tagállamaiba, a többit fejlődő, baráti országoknak adták el. Sok állt hadrendbe Egyiptomban és Szíriában, ezeket 1973 októberében vetették be először, mégpedig sikerrel. Az izraeli légierő legalább húsz gépét semmisítették meg a két hétig tartó háborúban, a tényleges megsemmisítések száma ennek a duplája volt, mivel hibás célazonosítás miatt saját repülőeszközöket is megsemmisítettek.

A Kub egyik leghíresebb „áldozata” egy amerikai F-16C Falcon volt 1995. június 2-án, Bosznia felett; a pilótát jól szervezett mentőakció keretében hozták ki ellenséges területről.

A rendszert 1976-tól rendszeresítették Magyarországon. A haderőátalakítás eredményeképpen napjainkra (szakirodalmi adatok szerint) mindössze 16 2P25 indí-

tójármű és négy 1Sz91 radarjármű maradt aktív szolgálatban, amelyeket azonban modernizálni kellett. A szövetségi keretek közötti alkalmazáshoz új idegen-barát felismerő rendszert rendszeresítettek; a nyugati IFF (Identification Friend or Foe) automatikusan felismeri a radar látómezőjében lévő repülőeszközöket. Lengyel közreműködéssel további korszerűsítésekre is sor került (elsősorban a radarokon), az új, magyar vállalat által beépített gumibetétes lánctalp

nem teszi tönkre a közutak szilárd burkolatát, a radarjárműre, a régi televíziós berendezés helyére a mai technológiai színvonalat képviselő nagyobb felbontású és infravörös hőkamerával kiegészített berendezés került. A Kub így még néhány évig szolgálatban maradhat, de 2013 után mindenképpen szükséges lesz a kiváltása. A kérdés a lengyeleknél is napirenden van; a rendszer leginkább neuralgikus pontja a rakéta, amelyet korszerűbb nyugati típusokkal lehetne helyettesíteni.

LEGÚJABB FEGYVERÜNK

A magyar légierő tizennégy JAS-39EBS HU C/D Gripen többfeladatú harci gépe hamarosan eléri a bevethetőséget, amelynek alapvető feltétele - a pilóták megfelelő gyakorlottsági szintjének elérésén felül - a fegyverzet megléte.

Maverick

A Gripen csapásmérő kapacitása egyelőre azonban csak részleges, ezért a Raytheon AGM-65 Maverick rakéta két változatát vásároltuk meg. Ez a fegyver egyáltalán nem új típus, viszont nagyon sikeres és elterjedt, mind a mai napig fejlesztik és gyártják. Fejlesztését még a hatvanas évek második felében kezdte meg a Hughes, amely később beolvadt a Raytheon vállalatba. Akkoriban a földi célpontok nagy precizitással történő megsemmisítéséhez még a csak távvezérelt AGM-12 Bullpup rakéta állt rendelkezésre, amelynek célravezetése nagyon nehézkes volt.

A vietnami tapasztalatok alapján nyilvánvalóvá vált, hogy más megoldást kell keresni. A Hughes mérnökeinek alapelve az új fegyver fejlesztése közben a Fire and forget! (Tüzelj és felejtse el!) lett, ami azt jelentette, hogy az indítást kö-

Nyírteleken is otthon érzi már magát a Maverick IR-változata

Több tucat különféle harci gép-típus, köztük a cseh L-159-es is bevetheti az AGM-65-ös rakétákat

vetően a pilótának már nem volt semmi további teendője, koncentrálhatott a többi célpontra, vagy a harci zóna mielőbbi elhagyására. A tervezők a televíziós rendszer mellett döntöttek, a rakéta orrába szerelt mozgatható kamera képe alapján a pilóta ki tudja választani a célt, egy négyállású kapcsolóval ráhelyezi a középén lévő szátkeresztet, majd a rakéta indítható. Ekkor megszakad minden kapcsolat a repülőgéppel, a rakéta a kamera által látott kép kontrasztja alapján önmagát vezeti rá a célra.

Az AGM-65 Maverick aerodinamikai kialakítása hasonló maradt, mint a Hughes által régebben kifejlesztett AIM-4

Falcon légi harc-rakétáé, az új fegyver azonban jóval nagyobb átmérőjű lett, hiszen nagyobb harci részt kellett a célba juttatnia. Az első változatokba még az 57 kilogrammos kumulatív töltetet építették be, amely még ma is képes bármilyen harckocsi megsemmisítésére. A 207 kilogrammos indulótömegű rakéta hossza 2489 mm, átmérője 305 mm, szárnyainak fesztávolsága pedig 719 mm. A tényleges háborús cselekmények során 3–5 kilométerről vetették be a Maverick rakétákat, ami azonban nem mindig volt elegendő, hiszen ez még a nagyobb űrméretű légvédelmi ágyúk veszélyzónájában volt. Az első AGM-65A változatot hamarosan követte a nagyobb felbontású kamerával gyártott B, amely azonban még változatlanul csak nappal, jó látási viszonyok között volt alkalmazható. Hamarosan megszületett az infravörös önirányítású D típus, amely éjjel is halálos veszélyt jelentett a harckocsikra, illetve egyéb, nagy hőkontrasztú célokra, méghozzá az A/B változathoz képest kétszer nagyobb távolságból. A kumulatív harci rész csak a páncélozott célok ellen volt kellő hatékonyságú, ezért kifejlesztették a jóval nagyobb, 136 kilogrammos romboló változatot is. Ez volt az AGM-65E változat, amelynek irányítási rendszere is különbözött. Az amerikai haditengerészet igénye alapján kifejlesztett típus félaktív lézeres önirányítással működött, és főként a csapatok közvetlen légi támogatására szolgált.

1972 augusztusától 75 ezer különféle Maverick készült, amelyek több fegyveres konfliktusban is kiválóan szerepeltek. 1973 októberében először az izraeli légierő vetette be a Sínai-félszigeten előrenyomuló egyiptomi páncélosok ellen, Irán is alkalmazta az Irakkal folytatott nyolcéves háború során, a fegyver legnagyobb arányú bevetésére azonban 1991-ben, a Sivatagi Vihar hadművelet során került sor, 5500 darabot lőttek ki az iraki hadsereg ellen. Összesítve, a Maverick eredményessége 85%-os, vagyis száz elindított fegyverből 85 célba is talált. Mindez a legújabb fejlesztésű precíziós rakéták és bombák mellett is tiszteletet parancsoló adat.

A magyar Gripen-ek fegyverzetébe a nagyobb romboló erejű töltettel ellátott, infravörös önirányítású AGM-65G, valamint a kisebb kumulatív harci résszel szerelt, töltéscsatolt televíziós vezérlésű AGM-65H változat került.

Az Amerikai Tengerészgyalogság közeli légítámogatásra használja a lézervezérlésű változatot

**A HELIKOPTEREK
FEDÉLZETI FEGYVEREI**

Tűzköpek

A katonai helikopterek számos típusának alapvető tartozékai a különféle fedélzeti tűzfegyverek, amelyek létjogosultsága napjainkban sem csökken. A csúcstechnológiát képviselő irányított rakéták mellett jól megfémek a hagyományos, néha kifejezetten régi fejlesztésű géppuskák és gépágyúk, amelyek kisebb távolságokon belül nagyon pontosan, koncentráltan és minimális járulékos károkozás nélkül alkalmazhatók. Kedvező tulajdonságaiknak egyre nagyobb jelentőségük van napjaink aszimmetrikus háborúiban és a városi harcokban.

A helikopterek néhány évtizede még kizárólag szállítási, illetve mentési feladatokat láttak el, a vietnami háború idején szerelték fel azokat fegyverekkel is. Az első UH-1-esek oldalsó konzoljaira még

**Az amerikai 7,62 mm-es szabványlőszert
tüzelő GAU-17 Minigun géppuska**

gyalogosági géppuskákat rögzítettek, amelyek célzása a gép kormányzásával történt. Mivel a lassú helikopterek oldalról mutatják legnagyobb felületüket, ezért a támadás is ebből az irányból várható; erre válaszul a nagyméretű, eltolható oldalajtókban is felszereltek fegyverállványokat, valamint megoldották az oldalpilonokon hordozott géppuskák távvezérelt mozgását is.

A fejlődés azóta sem állt meg, három alapvető kategória használata a jellemző napjainkban is.

A legegyszerűbb megoldás a szállító-helikopterek teherterében elhelyezett, oldalra tüzelő, manuálisan mozgatható géppuska, amely nélkül manapság egy harci kutató-mentő bevetés elképzelhetetlen. Az egyik legelterjedtebb típus az amerikai 7,62 mm-es szabványlőszert tüzelő GAU-17 Minigun géppuska, amely kitűnik hatalmas tűzgyorsaságá-

Az egyik legismertebb fegyver a Mi-24-esek orrában lévő JakB-12,7 géppuska

val. Az eredetileg a harci gépekhez fejlesztett fegyver akár percenként 6000 lövés elméleti gyorsaságot is tudott, azonban a gyakorlatban, a kisebb sebességű helikopterek fedélzetén, bőven elég a másodpercenként „mindössze” ötven lövés. A Gatling rendszerű, hatsövényű géppuska külső meghajtással működik, általában elektromotor forgatja a csököteget és végzi körfolyamatban a töltést, reteszelésként, elsütést és az üres hüvely eltávolítását. A célzás manuálisan, becslés alapján történik, a lövész a nyomjelző lövedékek és a becsapódások helye alapján helyesbít, mintha a „locsolócsövet” mozgatná.

Egyszerű megoldás az egyéni lövész-fegyverek alkalmazása is. Az orosz Mi-8-as helikopter-család több tagjánál

is megoldott, hogy a teherter oldalablakaiban lévő rögzítő bakra helyezték az AK gépkarabélyokat, amelyek helyüktől függően kötött szögtartományok között mozgathatók. Mechanikus ütközők határolják a mozgást, így nem történhet meg, hogy a harc hevében a katona véletlenül belelőjön a helikopter oldaltartályába, vagy a külső fegyverzet felfüggesztőibe.

A 7,62 mm-es löszereknek a becsapódási energiája és lőtávolsága azonban viszonylag alacsony, emiatt kifejlesztettek oldalra tüzelő 20 mm-es gépágyúkat is. Ezek jóval nagyobb és nehezebb fegyverek, s reakcióerejük miatt masszív, megerősített állványra is szükségük van.

A helikopterek tűzfegyvereinek másik

HADITECHNIKA GÉPFEGYVER

kategóriáját fixen rögzített, áramvonalas konténerekben helyezik el. Mivel ezeket általában a nagy teherbírású külső felfüggesztőkre szerelik, ezek között megtalálhatók a nagyobb űrméretű géppágyúk is. Keleten és Nyugaton egyaránt jellemző, hogy valamely már meglévő, más célra kifejlesztett fegyver módosított változatát alkalmazzák, így például széleskörűen elterjedt az orosz UPK-23-250 típus, amely a régebbi MiG vadászgépek GS-23-as géppágyúján alapul. A kétsövényű, 23 mm-es fegyver ugyancsak hatalmas tűzgyorsaságú, másodpercenként 50 lövést ad le. A konténer típusjelzésében lévő másik szám a rendelkezésre álló lőszer mennyiségére utal, vagyis öt másodperc a tüzelési idő. Természetesen egyetlen sorozatban nem lőhető ki az összes lőszer, mert túl nagy lenne a fegyver hőterhelése.

A legelterjedtebb nyugati géppágyúknak is létezik a „konténerizált” változatuk, amelyeket a legalább közepes méretű szállítóhelikopterek egyes típusai alkalmazhatnak. Mint minden esetben, itt is vannak kivételek, pl. a nálunk is rendszerben álló Mi-24P, amelynek 30 mm-es GS-30-as géppágyúját fixen építették be, a gép állandó tartozékát képezve.

A harmadik kategória az elsőként említetthez hasonlóan mozgatható kivitelű, de a helikopter szerves része. Ezek alkalmazása azonban már csak a harci forgószárnyasokra jellemző, az orruk alatt beépített fegyverek közös jellemzője, hogy széles szögterományban tüzelhetnek, ezenkívül kifinomult elektronika segíti a célzást.

Az egyik legismertebb fegyver a Mi-24-

esek orrában lévő JakB-12,7 géppuska, amely a Minigun-hoz hasonlóan Gatling rendszerű, de csak négycsövényű, és nem igényel külső meghajtást, hanem a csőben gyorsuló lövedék mögül visszavezetett nagynyomású gáz energiája működteti. A fegyvercső élettartama nyolcezer lövés, s ez a fegyver is képes másodpercenként 50-60 lövést a célra zúdítani.

Az elképesztő tűzerejű fegyverek „zabálják” a lőszert, a harci helikopterek fedélzetén bőven van ezeknek hely, nem ritka az olyan típus, amelynél akár másfélszer darab az egyszeri javadalmazás. Mégis új tendencia, hogy nem kell ekkora tűzgyorsaság, inkább a fegyverek pontosságán kell javítani. Erre jó példa az amerikai AH-64 Apache harci helikopter, amelynek orra alá az egycsövényű, viszonylag alacsony tűzgyorsaságú (másodpercenként alig tíz löszert felhasználó) 30 mm-es Hughes M230 Chain Gun-t építették be. Az európai NATO-országokban használatos, szabvány 30 mm-es lőszerhez tervezett géppágyú célzása az operátor vagy a pilóta sisakjára szerelt eszközzel történik, mégpedig bármelyik napszakban, tehát éjszaka is. A helikopter fedélzeti elektronikája biztosítja azt, hogy repülés közben az akár 40-60 fokra oldalra, egy kilométerre lévő célt megsemmisítse egy

másodperces sorozat. Az oroszoknak is

megszületett a hasonló fegyvere; a szárazföldi harcjárművek számára kifejlesztett 30 mm-es 2A42 egycsövényű géppágyút szerelték fel a lassan sorozatgyártásra kerülő Mi-28N harci helikopter orra alá. Ennek érdekessége, hogy kétféle lőszert használhat, páncéltörőt vagy repesz-rombolót, a cél jellegétől függően. Az eltérő koncepció miatt azonban megelégedtek jóval kevesebb lőszerral; amíg az Apache akár 1300 darabot is magával vihet, addig a Mi-28-as géppágyúja mellett két oldalon felszerelt kis konténerekben 125-125 darab fér el. Az alacsonyabb tűzgyorsaság még bőven elegendő az álló vagy csak lassan mozgó földi célpontok eredményes megsemmisítéséhez, ugyanakkor a kisebb hőterhelés miatt a sokszorosára nő a fegyvercső élettartama.

Ugyanezt a géppágyút alkalmazzák a Ka-50/52-es harci helikopternél is, de teljesen egyedi módon. A fegyvernek a gép jobb oldalán találtak helyet, így korlátozott szögterományon belül mozgatható, csak jobb irányba téríthető ki.

A harci helikopterek általában kétfős személyzettel repülnek, az elől helyet foglaló operátoron kívül azonban a pilóták is tüzelhetnek, az Apache és más korszerű típus esetében a teljes szögterományban; a régebbi Mi-24-es esetében azonban csak a géppuska fixen rögzített helyzetében.

A Mi-28-as
2A42-es
géppágyúja

DEFA géppágyút
tartalmazó
konténer
az NH90-es
helikopter
mellett

Magyar mentor

Jövő év januárjában újabb jelentős feladattal bővül a Magyar Honvédség afganisztáni szerepvállalása: a hónap végén érkezik a hadműveleti területre az OMLT (Operational Mentor and Liaison Team – műveleti tanácsadó és összekötő csoport) közel negyvenfős kontingense.

Mint azt Barack Obama, a januárban hivatalba lépő amerikai elnök is megerősítette: a jövőben az Amerikai Egyesült Államok jelentősen növelni kívánja jelenlétét Afganisztánban, s a térség stabilitásának megőrzése, valamint a terrorizmus elleni harc érdekében nem tehet mást a NATO sem, melynek ISAF (International Security Assistance Force – Nemzetközi Biztonsági Közreműködő Erők) missziói már évek óta az ázsiai országban ténykednek.

Az ISAF kettős feladatot lát el Afganisztánban. A biztonság szavatolása érdekében részt vesz közvetlen műveletekben is, ugyanakkor a roppant elmaradott ország gazdaságának fellendítése, valamint az alapvető életkörülmények megalapozása, javítása érdekében úgynevezett PRT-ket (Provincial Reconstruction Team – tartományi újjáépítési csoport) is működtet. Az ok kézenfekvő: a több évtizede háborúban álló ország egyik alapvető bevételi forrása a máktermesztés (ha úgy tetszik, a heroin alapanyagának termesztése), mely egyrészt biztos megélhetést nyújt az amúgy kilátástalanságban élő lakosság nagy

részének, másrészt viszont megteremti a tálibok ellenállásának fő anyagi forrását is. (Az már a sors fintora, hogy az itt megtermelt kábítószer-alapanyagból származó drogok egyik legnagyobb fellevevőforrása maga az Amerikai Egyesült Államok.) Az Észak-atlanti Szerződés Szervezete tehát felismerte, hogy a problémát csupán katonai eszközökkel nem lehet megoldani; a biztonsági környezet megteremtésével párhuzamosan az ország gazdaságát is fejleszteni kell.

A Magyar Honvédség a kezdetekben az ISAF műveleteiben a Kabulba küldött könnyűgyalog-századdal vett részt, melynek fő feladata a főváros biztonságának szavatolása volt. Az e feladatban nyújtott teljesítmény alapján kérte a szövetség, hogy a Magyar Köztársaság – vezető nemzetként – vegye át egy PRT üzemeltetését Hollandiától, a Baghlán tartománybeli Pol-e Khomriban. Jövő év elején (hat hónapos váltásokkal) már a hatodik kontingens folytatja majd e feladatot, 2008. szeptember 1-jén pedig a Magyar Honvédség átvette a kabuli nemzetközi repülőtér irányítását is, ugyancsak fél évre. Ennek a szerepvállalás-sorozat-

nak az újabb állomása az OMLT térségbe küldése, valamint a feladatát ugyancsak a jövő év elején megkezdő különleges műveleti csoport alkalmazása is. Ha időrendben szemléljük a dolgokat, akkor szembetűnik, hogy a kezdeti feladatoktól (más szövetséges nemzet alárendeltségében működő magyar alegységek kiküldésétől) három esztendő alatt eljutott a Magyar Honvédség odáig, hogy 2009 elején már három feladatban – PRT, a kabuli nemzetközi repülőtér irányítása, OMLT – vezető nemzetként vesz részt. Mindezek mellett az ISAF csaknem mindegyik afganisztáni törzsében is teljesítenek

szolgálatot magyar katonák, egyéni beosztásokban.

Az első OMLT-misszió azonban némiképp kilóg a sorból: ugyanis, amikor kiderült, hogy a Magyar Honvédség felvállalta a feladatot, jelentkezett az USA Ohioi Nemzeti Gárdája, hogy szívesen együttműködne a magyarokkal. Így történt meg, hogy Magyarországon (fele-fele arányban) közösen kezdte meg a felkészülését a kétnemzeti csapat.

Mielőtt azonban rátérnénk a magyar–amerikai közös kiképzés részleteire, tekintsük át, mi is az OMLT alaprendeltetése. Mint arról már szó esett, a közvetlen katonai műveletek mellett tar-

tományi újjáépítéssel is foglalkozik a NATO, ugyanakkor elengedhetetlen feladat az Afgán Nemzeti Rendőrség, valamint az Afgán Nemzeti Hadsereg kialakítása, felkészítése, majd az ország- és rendvédelmi feladatok fokozatos átadása számukra. A magyar–amerikai közös kontingens (magyar nemzeti vezetéssel, az amerikai fél technikai, fegyverzeti bázisára is támaszkodva) egy afgán zászlóalj megalakítását, kiképzését, alkalmazásának, vezetésének mentorálását vállalta fel.

Ennek érdekében 2008 szeptemberétől Magyarországon közös kiképzésen vettek részt a leendő kontingens tagjai. Az

nemzet katonáinak bevonuló afgán újoncokból kell harcképes zászlóaljat kovácsolniuk. Nyelvi problémák: tolmács szükséges mindenhez. Tolmácsok: a megbízhatók kiválasztása, biztonságuk szavatolása. Eltérő kultúra: közeledés a férfi és a női lakossághoz, tolerancia a vallás- és szokásbeli gyakorlattal, és még sorolhatnánk a problémákat. Mindezen feladatokra „élesben” nagyon nehéz itthon felkészülni, de a résztvevők – az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj, az MH 25/88 Könnyű Vegyes Zászlóalj és az Ohioi Nemzeti Gárda – megoldották ezt a feladatot is. (A különleges műveleti, valamint a könnyű vegyes zászlóalj katonái közül sokan már több hasonló feladatban vettek részt Afganisztánban és Irakban). Az MH Központi Kiképzőbázis

általános „missziós” felkészítésen túl – harcászat, lökiképzés, tereptan, műszaki és egészségügyi ismeretek, hadszíntérismeret stb. – egy sor más dolgot is be kellett gyakorolniuk. Először is „közös nevezőre” kellett hozniuk a két ország sajátosságaiból adódó harcászati metódusokat, meg kellett teremteni az együttműködés anyagi, technikai, fegyverzeti feltételeit, valamint biztosításuk logisztikai hátterét. Mindezek után jöhetett csak a felkészülés a fő feladatra: az ismeretátadás módszereinek begyakorlása. Gondoljunk csak bele: a két

(Szentendre) ugyanis a rendelkezésükre bocsátott mintegy negyven, alig egy hónapja bevonult szerződéses katonát, akik épphogy csak megismerkedtek az alapvető katonai ismeretekkel, így kiválsón „el tudták játszani” a kiképzendő afgán katonák szerepét. Miután ezen „intermezzo” miatt nem szenvedhetett kárt saját kiképzésük, két legyet is ütöttek egy csapásra. Felkészítésük – ha nem is iskolai körülmények között – de tovább folyt, a magyar és az amerikai mentorok pedig tényleg úgy gyakorolhatták a kiképzést, mintha katonai ismeretekkel

alig rendelkező afgán bevonulókat képzítenének fel. A módszer sikeres volt, erről a kiképzés zárógyakorlatán meggyőződhetett Tömböl László mérnök altábornagy, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnoka is. Az „afgán zászlóalj” katonái, valamint a mentorok egy harminchat órás non-stop feladat során adtak számot felkészültségükről; többek között ellenőrző-áteresztő pontokat működtettek, terrortámadást hártottak el, légi támogatást és légi egészségügyi kiürítést kértek, vagyis mindent modelleztek, ami Afganisztánban is várhat rájuk.

Golyófogó

A golyóálló mellény olyan védelmi öltözet, amely minimalizálja a kézi lőfegyverekből kilőtt lövedékek által okozott sérüléseket. Ugyanakkor a „golyóálló” kifejezés igazából kissé pontatlan, mert ezek a mellények általában csak a pisztolyból kilőtt pisztolylőszer ellen védenek.

Tudományos teszt, 1923-ból...

Ez a védelmi eszköz több, különböző rétegű anyagból készül, de egyes típusaiba az ellenálló képességet növelő fém- vagy kerámiabetéteket is beépítenek.

Lássuk most röviden, hogy miként is működik ez a speciális „vastag bőr”! Amikor a lövedék eléri a golyóálló mellény felületét, ütközik a kerámiabetéttel, deformálódik, és elveszíti mozgási energiájának jelentős részét. A megmaradt energia pedig a mellény egész felületén szétoszlik, hiszen a lelassult lövedéket végül a szövet fogja fel. A becsapódás még így is olyan erős, hogy akár bordatörést okozhat. Az ilyen módon eltalált személy számára sokkoló lehet, hogy a mellény a lövedék becsapódáskor körülbelül negyven milliméterre behorpad.

A történelem legelső golyóálló mellényeit már az amerikai polgárháború alatt is használták. Selyemből készültek, előállításuk költséges volt és csak a lassúbb töltényeket fogták föl. Érdekesség, hogy halálának napján, 1914. június 28-án Ferenc Ferdinánd is viselt ilyet, csak hogy a gyilkos lövés a mellény fölött, a nyakát érte. A két világháború során aztán ezek a mellények is hatalmas technikai fejlődésen mentek keresztül. Az első világháború idején többféle golyóálló mellényt is kifejlesztettek, de nem minden katona hordhatta őket. Elsősorban a géppuskások, a felderítők, illetve az őrzőegységek katonái viselték. Jelentős fejlesztésnek mondható a 18 kilogramm tömegű, króm-acélból készült Brewster Body Shield, amely már felfogta egy 820 m/s sebességű Lewis-golyószóró lövedékét is. A második világháborúban a fejlesztők igyekeztek a gyalogsági mellényekre

összpontosítani, de sehogy sem tudták megoldani, hogy a golyóálló mellény – úgymond – hordható súlyú legyen. Ezért aztán inkább a légierő számára fejlesztettek mellényeket. Így született meg a repeszek ellen részleges védelmet nyújtó „flak jacket”, melyet elsősorban a bombázók legénysége használt. 1944-ben az amerikaiak ismét gyalogsági mellények fejlesztésébe kezdtek, melynek következtében megjelent például a T34, a T39, a T62E1, illetőleg az M12 jelzetű típus is. A keleti oldalon a Vörös Hadsereg az Sn-42-es acél mellényre lehetett büszke.

Ebből ugyan többféle számozású létezett – ahol is a számozás a fejlesztés évét jelöli –, de csak a 42-est gyártották sorozatban. A viszonylag könnyű, három és fél kilogramm tömegű mellény két milliméter vastag, összepréselt acéllemezből állt és a mellkas és a lágyék számára biztosított védelmet. A tapasztalatok alapján 100-125 méterről fölfogta az MP-40-es géppisztoly lövedékét, és jó szolgálatot tett például a sztálingrádi csatában. A háború után tovább folytak a fejlesztések, de a gyalogsági mellények alapvető problémáját, azaz a komoly tömeg csökkentését nem sikerült megoldani. (A vietnami háborúban alkalmazott úgynevezett „flak vest” is eléggé nehéz, kényelmetlen és meleg viseletnek bizonyult.) A megoldásra egészen 1965-ig kellett várni, mígnem kifejlesztették a kevlar.

Ez egy mesterséges rostanyag – erős, ugyanakkor könnyű is. Komoly kémiai ellenálló képességgel rendelkezik; vágáshoz speciális ollókat használnak. A fejlesztés természetesen napjainkban folytatódik: újabb és újabb golyóálló anyagokat állítanak elő. Ilyen például a zylon, ami nagyon kemény szintetikus rostanyag. A cél: minél olcsóbb, rugalmasabb, könnyebb, ugyanakkor még „vastagabb bőr” elérése.

Az első világháborús „páncelmellény”

HAZAI PÁLYA

CIMIC

Kálmánfi Gábor ❖ Fotó: Rácz Tünde és Varga Erika

- Ali baba vagyok, mint azt bizonyára tudja. Tárgyalni jöttem - érkezik meg az elképzelt ország fiktív hadura a némileg valóságosabb CIMIC-központ elé. Oldalán két marcona testőr, kezükben gépkarabély.

Ali baba és egyven CIMIC-es

Amíg az őrkatona jelenti a civil-katonai kapcsolatokért (nagyjából ezt takarja a CIMIC betűszó) felelős tisztnak a magas rangú vendég érkezését, annak igencsak hamar elfogy a türelme. Türelmetlenségének – minő meglepetés – az európai kultúrkörből származó „tempus fugit” (az idő szalad) kifejezéssel is hangot ad, csakhogy mindenki biztosan megértse: az idő pénz, önméltósága ideje pedig sokkal drágább az átlagemberénél. Hadúr ide, hadúr oda: a CIMIC-központban sem csak őt várták leterített vörös szőnyeggel és teával. Egy helyi földműves éppen arról próbálja meggyőzni az ukrán tiszte, hogy őnála azért van kés, mert azzal teríti le a farkasokat; késsel viszont nem adatik mód arra, hogy személyesen beszélje meg a központ parancsnokával beteg birkáinak problémáját. . . Közben az ír CIMIC-katona „végre-valahára” (eltelt legalább másfél perc) fogadja a hadurat, a helyi szokásoknak illő köszönéssel, bemutatkozással, meg-

hajlással. Gasparics Zalán századossal, a NATO CIMIC alaptanfolyamának egyik vezetőjével, közvetlen közelségből figyeljük a tanfolyam gyakorlati részének eseményeit. A hiányosságok rögtön kiderülnek.

– A hallgatóknak ki kellett építeniük a CIMIC-központot, de ez inkább egy

A NATO CIMIC-alaptanfolyamot a hollandiai NATO CIMIC kiválósági központ akkreditálja. A tanfolyamon külföldi és magyar hallgatók vettek részt. A munkát francia, olasz és amerikai oktatók segítették.

erődítményre hasonlít. Ez nem a legszerencsésebb, hiszen az épületnek nyitottságot kell sugároznia. Az emberek azért jönnek ide, mert segítséget kérnek. Ezt este majd el is mondom nekik – mondja az

Afganisztánt is megjárt tiszt. Nem véletlen, hogy a gyakorlat egyes elemeit (lásd a hadúr látogatása) az ottani tapasztalatok alapján dolgozták ki: arrafelé ez a fajta munka akár szó szerint is életet menthet. Mindjárt meglátjuk, hogy ez miként lehetséges, csak közben a kapunál érdekes párbeszéd bontakozik ki:

– Sajnálom, de a fegyvereket kint kell hagyniuk – fordítja a tolmács a tiszte szavait, aztán várakozásteljesen a hadúrra néz. Az viszont inkább a levegőt bámulja, nemigen figyel tárgyalópartnerére.

– Nem érzem magam biztonságban itt. Maga biztonságban érezné magát fegyver nélkül az én területemen?

– Én még a feleségem mellett sem érzem magam biztonságban – ríposztózik a tiszte mosolyogva. Egy null ide.

– Nos – folytatja megfontoltan a hadúr –, amennyiben ön személyesen szavatolja az én biztonságomat, abban az esetben a testőreim kinn maradnak. De végig látniuk kell engem.

Gyakorlati feladat: a tárgyalás

– Jó napot kívánok, a nevem Giovanni. A térségbe kivezényelt erők CIMIC-tisztje vagyok. Mint azt bizonyára tudja, azon dolgozunk, hogy elősegítsük a térségben a stabilitást. Szeretném a segítségét kérni egy menekülttábor felállításához.

– Üdvözlöm, Tóth Bertalan, Táborfalva polgármestere. Miben állhatok szolgálatára?

– Nagyjából hétezer menekültet várunk a közeljövőben erre a területre, ezért fel kell állítani számukra a megfelelő menekülttábort. Néhány ezer négyzetméternyi területre lenne szükség. Tud ilyet ajánlani?

– Igen, voltaképpen két ilyen területtel is rendelkezünk. Az egyik egy romos kastély itt – mutat a térképre a polgármester –, a másik pedig a katonai bázis környéke.

– Logisztikailag megoldható az utánpótlás?

– A közüzemi ellátás megoldható, szállítani pedig közúton és vasúton lehet. Ebből a szempontból a katonai bázis melletti táborhely megfelelőbb lenne.

– Hozzá tudnak járulni a tábor őrzéséhez?

– A környező településeken húszfős rendőri állomány teljesít szolgálatot, tehát a tábor őrzésében önöknek is segíteniük kell...

– Természetesen szavatolom a biztonságát – válaszol a másik fél. Úgy tűnik, az első nehézséget sikerrel leküzdötte.

Visszatérve a CIMIC életmentő funkciójára: a civil-katonai kapcsolatok szakembereinek feladata a csapatok adott

küldetésének támogatása. Lehetővé teszik a parancsnoknak, hogy (had)műveleti területen kapcsolatot építsenek ki, és együttműködjenek a polgári lakossággal és intézményekkel (kormányzati és nem kormányzati szervekkel, nemzeti közti szervezetekkel). Maradjunk Afganisztánnál, ahol a magyar CIMIC-tevékenység, a biztonsági körülményeket figyelembe véve, hangsúlyozottan esik latba. Tegyük fel, hogy a szakterületen dolgozó katonák kimennek egy településre és feltérképezik azt. Kiderül: a falunak nagy szüksége lenne egy iskolaépületre. Ezt az igényt jelentik a parancsnoknak, aki a rendelkezésre álló források, lehetőségek alapján dönt: például nagyobb méretű sátrakat adományoz a falunak, oktatás céljára. A tanulás megkezdődik, a gyerekek pedig elmesélik otthon, hogy a magyar katonák adták a sátrakat, akiknek így nő az elfogadottságuk. Ez adott esetben azt is jelentheti, hogy a helyiek nem fognak ártani a katonáknak; sőt, eset-

HAZAI PÁLYA

CIMIC

leg felhívják figyelmüket a feltételezett veszélyforrásokra.

Ali baba időközben beért a CIMIC-központba, ahol viszont ismét várakoznia kell, mivel a központparancsnok éppen mással tárgyal. Közben fennhangon tudtára adja a világnak, hogy ő bizony szomjas és megint csak elismétli Horatius időre vonatkozó mondását. Ekkor valamilyen oknál fogva a központ ajtaját bezárják. Az urukat ilyenformán szem elől tévesztő testőrök pedig azonnal roppant agresszíven lépnek fel.

– Ez nagyon súlyos hiba – kommentálja Gasparics Zalán. Még szerencse, hogy gyakorlaton vagyunk, mert missziós területen egy ilyen tett beláthatatlan következményekkel járhat. Egy megtörtént eset: a magyar CIMIC-csapat első

alkalommal ment tárgyalni egy adott területre. Molnár Mihály őrnagyot fogadta is a polgármester, csak hogy az aznapi vásárra a hegyekből sok felfegyverzett ember érkezett, akiknek nemigen tetszett a katonák jelenléte. A helyzet olyan gyorsan kezdett forróvá válni, hogy a biztonságot szem előtt tartva a tárgyalást el kellett halasztani, a katonáknak haladéktalanul távozniuk

kellett. Talán a fentiekből is látszik, hogy a CIMIC-munka elsősorban magas intelligenciát, jó kommunikációs készséget és beleérző készséget követel meg a katonáktól. A kötéldegzetről, a mérhetetlen türelemről és az angyali nyugalomról már nem is szólva. Ugyanis bárhol akadhat olyan szituáció, amivel még soha, senki sem találkozott. Még Ali baba sem.

A CIMIC-tevékenységhez helyi-közzel kapcsolódik az úgynevezett PSYOPS. Ez olyan tervezett lélektani műveleti tevékenység, amely béke, válság és háború időszakában az ellenséges, valamint a semleges közegekre irányul. Célja, hogy hatást gyakoroljon a politikai és katonai célkitűzések elérését befolyásoló célcsoport(ok) szellemi beállítottságára, magatartására, viselkedésére. Gyengíti az ellenség vagy a potenciálisan ellenséges célcsoport(ok) harci motivációit, a baráti célcsoport(ok) felé növeli az együttműködési hajlandóságot, igyekszik megnyerni az el nem kötelezett vagy bizonytalan célcsoport(ok) támogatását és együttműködési szándékát. A legtöbb országban a CIMIC- és a PSYOPS-tevékenység elkülönül egymástól, hazánkban viszont mindkét feladatot az MH Civil-katonai Együttműködési és Lélektani Műveleti Központ végzi.

HAZAI PÁLYA KIKÉPZÉS

Kálmánfi Gábor ❖ Fotó: Galovtsik Gábor

Katonadolog (3.)

„Ha végigcsináljátok ezt a három hónapot, akkor a kibocsátón érezni fogjátok, hogy a Himnusz nektek, értetek szól.” Nos, a harmadik szakasz katonái végigcsinálták az alapkiképzést, és ráadásként megpróbáltak válaszolni roppant elmés kérdésünkre: „Na, milyen volt?”

Igen, a fentebb idézett mondatot Durucz Gábor mérnök őrmester mondta nekünk még civilként, bevonulás előtt...

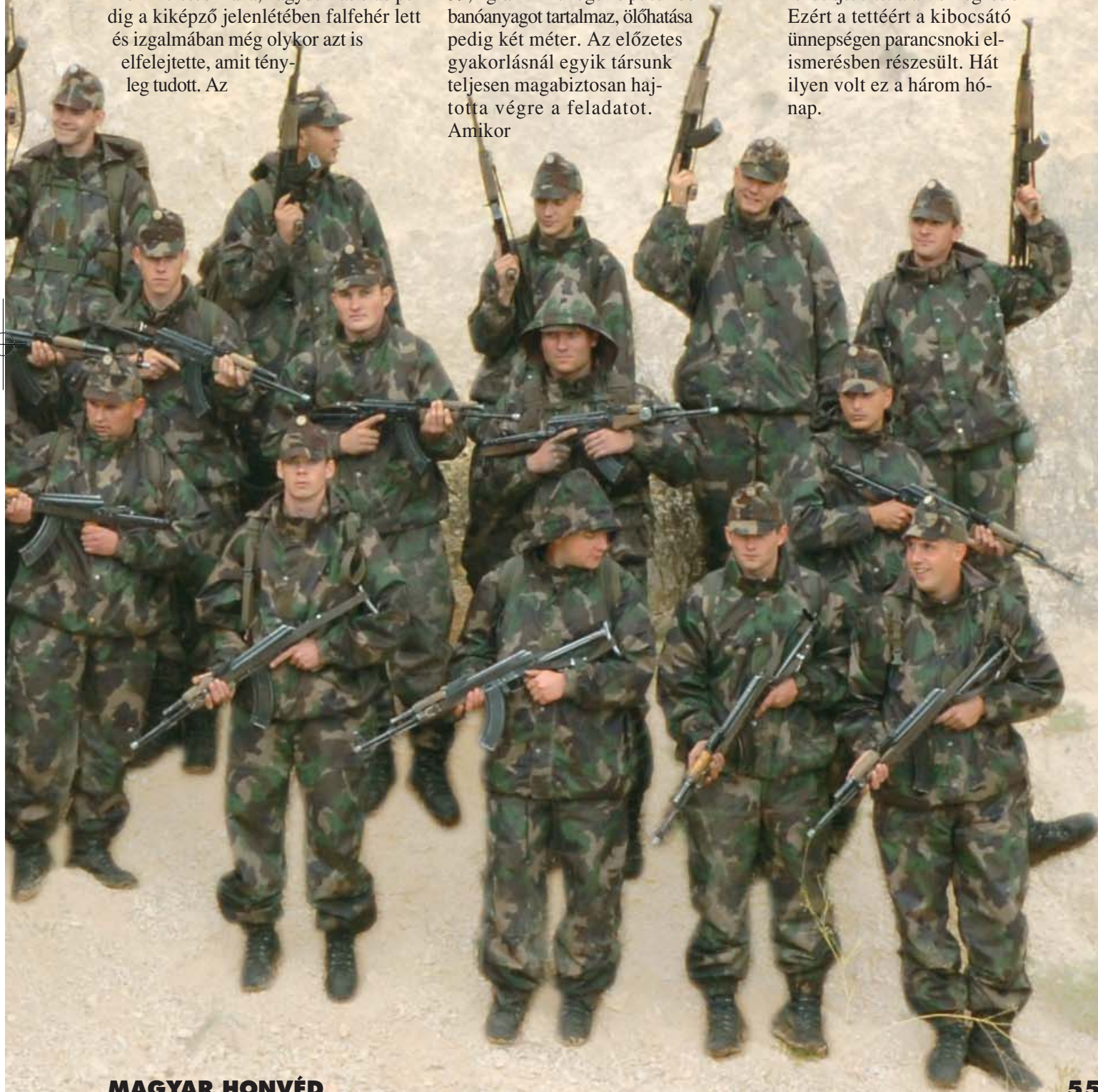
Akkor nemigen értettük, de a kibocsátó után mindenki érezte: a Himnusz valóban nekünk szól. Megcsináltuk a három hónapot! Hogy milyen volt? Nehéz kiemelni ebből részleteket. Az biztos, hogy a kiképzők arra fektették a legnagyobb hangsúlyt, hogy tartsunk össze. Támaszkodjunk egymásra, akár a magánéletben is. Ez a szakasznál, azt hiszem, maradéktalanul sikerült. Három hónap rövid idő, de hihetetlen mélységig megismertük egymást. Össze voltunk zárva. Ha boltba mentünk ki, együtt mentünk. Ha szórakozni mentünk, együtt mentünk. Már mindenki tudta, hogy a másíknak mi a kedvenc étele, és természetesen ilyenkor az ember kisebb hibái, rossz szokásai is felnagyítódnak. Ez a fajta összefogottság egyfelől jó, másfelől viszont a magánélet teljesen kiszorul. Persze, nézőpont kérdése, hiszen Amerikában az újoncok még csak ki sem telefonálhatnak az alapkiképzés ideje alatt. Barátok lettünk, de most sajnos olykor nagyon komoly távolságokra kerültünk egymástól. Ez nem jó érzés. Igaz, az egyhetes szabadságunk idejére máris megbeszélünk közös programot... Mindenki komolyan vette a kiképzést, nem ment el senki. Eshetett az eső, lehetett sár, lehetünk akár milyen fáradtak, a „Na, kik

vagytok?” kérdésre mindig egy emberként és határozottan válaszoltunk: „23” – azaz a második alosztály, harmadik szakasza. Pedig csapatunk érthető módon nagyon különböző emberekből állt, sajátos szokásokkal. Volt köztünk olyan, akiknek az eredeti szakmája tanár. Aztán olyan is, aki bármilyen körülmények között is képes volt elaludni. Volt, aki szabadidejében állandóan a barátnőjével beszélt telefonon, órákon keresztül. A civil életben laza, nagydumás srác pedig a kiképző jelenlétében falféher lett és izgalmaiban még olykor azt is elfelejtette, amit tényleg tudott. Az

elején azzal kezdtük, hogy az elmúlt három hónapból nem lehet kiemelni részleteket. Ez igaz is, de azért egy sokatmondó történetet szeretnénk elmesélni. Az egyes számú lögyakorlat keretében éles támadókézigránát-dobást hajtottunk végre. Előremegyünk a harcárokba, majd a „Kézigránát!” és a „Tűz!” parancsok után kihúzzuk a szállításbiztosítót és eldobjuk a kézigránátot, be a három cél közé. Tudni kell, hogy a gránát 39,1 gramm hexogén típusú robbanóanyagot tartalmaz, ölőhatása pedig két méter. Az előzetes gyakorlásnál egyik társunk teljesen magabiztosan hajtottotta végre a feladatot. Amikor

azonban az élesdobásra került a sor – saját bevallása szerint – leblokkolt, megijedt valamitől és csak kb. egy méterre dobta el a gránátot. Egyik kiképzőnk, Kovács Béla főtörzsőrmester azonnal cselekedett: ráfeküdt társunkra, hogy a saját testével védje meg. A gránát felrobbant és egyikük sem sérült meg. A „főtörzs” a díszében utólag elmondta: abban a pillanatban beugrott neki a tiszthelyettesi eskü szövegrésze, miszerint alárendeltjét élete árán is megvédi. Ezért a tettéért a kibocsátó ünnepségen parancsnoki elismerésben részesült. Hát ilyen volt ez a három hónap.

MOZAIK

ÍZEK

Trautmann Balázs ❖ Fotó: Varga Erika

AFGÁN ÉTLAP

Rizsben
az igazság

A magyar katonák Afganisztánban hazánktól teljesen eltérő étkezési szokásokkal és persze ételekkel, italokkal találkozhatnak. Az étkezések rendje például a reggelire és a

vacsorára épül, a főétkezések között kisebb étkezésekkel. Az ételeket általában a földön ülve fogyasztják el, egy közös, nagyméretű tálból. Fontos szabály, hogy étkezésnél csak a jobb kezüket használ-

ják, hiszen a bal – „tisztátalannak” is nevezett – kéz más célokra szolgál.

A család általában együtt étkezik. Ha azonban férfiak vendéget fogadnak, akkor a nők külön helyiségben esznek.

AZ IGAZI KARÁCSONYI MEGLEPETÉS AZ ÚJ LAKÁS!

MI EBBEN IS SEGÍTÜNK ÖNNEK!

SZEREZZEN ÖRÖMET CSALÁDJÁNAK ÉS ÖNMAGÁNAK!

A MIHITELÜNK KFT. MEGLEPETÉSE: A MEGLEPETÉSEK NÉLKÜLI, TELJES KÖRŰ, KORREKT TANÁCSADÁS, TESTRESZABOTT, BANKFÜGGETLEN HITEL vagy LÍZING- AJÁNLAT KIDOLGOZÁSA ÉS A FOLYÓSÍTÁSIG TÖRTÉNŐ MENEDZSMENT.

KARÁCSONYI MEGLEPETÉSÜNK, HOGY KONKRÉT INGATLANKÍNÁLATAL SEGÍTIÜK DÖNTÉSÉT.

HONLAPUNK FRISS TARTALOMMAL:

www.mihitelunk.hu

Tel.: 06/20/59-58-544

Segítség a tűzszerészeknek

A Combat Kereskedelmi Kft. által Magyarországon képviselt Med-Eng Systems (az Allan Vanguard cégcsoport) egy Afganisztánban robbanás következtében rendeltetésszerű használatra alkalmatlanná vált EOD-9 védőfelszerelés cseredarabjait térítésmentesen felajánlotta a Magyar Honvédségnek. Mint azt Dave Hatcher, az Allan Vanguard cég délkelet-európai képviselője kijelentette: a Nemzetközi Tűzszerész Szervezet tagjaként segítséget nyújtanak a különböző államok kormányzati tűzszerész szervezeteinek; ennek keretében a használhatatlan tűzszerész-védőfelszereléseket térítésmentesen pótolják.

(A felvételen balról jobbra: Hajdu Gábor mérnök ezredes, az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Zászlóalj parancsnoka, Pál József mérnök ezredes, a HM Fejlesztési és Logisztikai Ügynökség osztályvezetője, valamint Dave Hatcher.)

Keresztes József (Combat Kft.)

Tálalva

Az étkezések előtt kötelező a rituális kézmosás, majd egy nagy terítőre tálalják a főételt. Ennek elfogyasztása után egy imával megköszönik Allahnak az ételt, végül gyümölcsöt, cukorkát esznek és az elmaradhatatlan teát kortyolgatják. Európai ember számára igen szokatlan a földön ülve, kézzel enni az ételt. A legnagyobb gondot talán az ujjak közül állandóan kiszóródó rizsszemek jelentik.

Az afgánok híresei a vendégszeretetről. A CIMIC-műveleteknél gyakori

személyes találkozók esetében ügyelni kell arra is, hogy nagyfokú udvariasságnak számít, ha elutasítják a felkínált ételtet vagy teát.

Az afgánok – az iszlám törvényei szerint – nem ehetnek olyan hasított páros patájú négylábú állatokat, melyek nem kérődznek, így nem ehetnek sertést sem. Fő húsforrásuk a birka, a kecske, a marha, a bivaly és a pulyka, de a vadhúst is előszeretettel fogyasztják.

Az állat húsa akkor sem fogyasztható egy mozlim számára, ha az állatot megölésekor nem véreztették ki, s közben nem hangzott el az „Allah Akbar!” („Allah a legnagyobb!”) kifejezés.

Frissítőként fekete és zöld teát isznak, amit sok cukorral és kardamonnal (az ánizshoz hasonló, mentolos fűszer) ízesítenek.

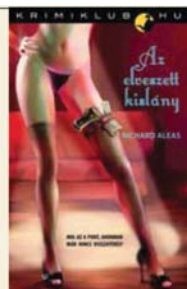
Ízek

Az ételek ízletesek, az afgánok sok fűszert használnak. Tipikus afgán ételek például a lepény, azaz az afgán kenyér, vagy a birkasírral, zöltségekkel kevert, erősen fűszerezett főtt rizs, illetve a kebab (fűszeres húsdarabok nyáron).

Afganisztánban nem ünneplik a kará-

csonyt, de szintén decemberben van az iszlám vallás egyik legnagyobb ünnepe, a háromnapos Eid el-adha. Ez az ünnep Ábrahám engedelmisségét szimbolizálja Allahhal szemben; a pátriárka megmutatta, hogy kész feláldozni a fiát is. Ilyenkor a muzulmán közösség jótékonykodik. Aki megteheti, hogy áldozati állatot vásároljon – fejenként egy birkát vagy néhányan közösen egy tevét vagy marhát –, áldozatot mutat be. A feláldozott állat húsanak egészét vagy nagyobbik részét azután a szegények között osztják szét.

„A krimiklub.hu jelenleg messze a legjobban összeválogatott sorozat... a fordításai és borítóik is kiválóak.”

Könyvesblog/Index

A *krimiklub.hu* az első olyan magyar könyvkiadó, amely kizárólag krimiket publikál. Kiadónk örömmel ad kedvezményt a Magyar Honvéd olvasóinak. Az 1950, illetve 2250 forintos bolti ár helyett a következő árengedményt nyújtjuk:

1 könyv: 1560 Ft/db (-20%)

2 könyv: 1365 Ft/db (-30%)

3 könyv: 1170 Ft/db (-40%)

A könyvekről további információt talál a www.krimiklub.hu oldalon, ahol a könyvekbe bele is olvashat.

Rendelés e-mailben: rendeles@krimiklub.hu vagy telefonon: **0620/461-2561**. A könyveket *díjmentesen* küldjük el, a vételár bankszámlánkra való megérkezését követő 48 órán belül. Ha levélben kíván rendelni, kérjük küldje el az alábbi szelvényt kitöltve.

MEGRENDELŐ Krimiklub.hu Kft., 1026 Budapest, Garas utca 6. Bankszámla: **krimiklub.hu Kft., 10918001-00000028-75340005**

Név:

Postacím:

Telefonszám napközben:

E-mail (ha van):

..db. Cím:db. Cím:db. Cím:db. Cím:

MOZAIK

LOVAGREND

Tudósítónktól ❖ Fotó: archív

Európa számos országában évszázadok óta működik a Nemzetközi Humanitárius Katonai Lovagrend, amelynek nemrégiben a nemzetközi tanács döntése alapján öt magyar honvéd-

tiszt is tagja lett. A Nemzetközi Humanitárius Katonai Lovagrend tagjai a békefenntartó missziókban, katonai hagyományörző és egyéb rendezvények alkalmával már évek óta rendszeresen

találkoztak magyar katonákkal, és a nemzetközi lovagrend vezetőiben nagyon kedvező kép alakult ki a magyarok magatartásáról, tevékenységéről. A teljességhez az is hozzátartozik, hogy néhány

Monostori Erőd

Élő hadtörténelem...

Közép-Európa legnagyobb újkori erődje 1850 és 1871 között épült a Bécset védő komáromi erődrendszer egyik utolsó elemeként.

Korának legfejlettebb haditechnikai elvei alapján a legigényesebb építési technikával készült: ma is lenyűgöző a gondosan faragott kövekből épített várfalak és bástyák, földsáncok, földalatti kazamaták szövevényes hálózata. A hatalmas körbezárt udvar körül közel 30 ezer m² fedett terület biztosította a több ezernyi katona ellátását, kiképzését, gyógyítását.

Korábban rejtőzködő, klasszicista stílusú hadtörténelmi műemlékünket ma már a nagyközönség is látogathatja.

A látogatókat kisebb múzeumi bemutató és szakszerű vezetés várja. Egyedülállóan izgalmas „kirándulásokra” nyílik lehetőség a 70 hektáros területen. Különleges élmény felfedezni a félhomályos vége-láthatatlan teremtorokat és a zegzugos folyosókat, a bonyolult rendszerben kialakított lövésekkel és ágyúállásokkal tagolt bástyákat, a regimentet ellátó pékséget, a falra festett oktatótáblákat és feliratokat, a huszárokat egykori istállóit, vagy akár a Duna-part ártéri erdejét.

Állandó kiállításaink:

- XX. századi haditechnikai park
- „Várak, erődök, vitézek” hadtörténelmi kiállítás
- Kenyermúzeum
- Római kori kőtár

Kiemelt rendezvényeink 2009-ben:

- „A magyar költészet napja”
- „Komáromi napok” - az Erőd, mint kapcsolódó helyszín
- „Országos péknapi” Az időutazás jegyében
- „Élő történelemórák”, a kulturális örökség napjain megrendezett csaterekonstrukció

www.erod.hu

E-mail: info@fort-monostor.hu

Tel./ Fax: +36-34-540-582

évtizeddel ezelőtt már volt egy magyar tagja a nemzetközi humanitárius katonai lovagrendnek, néhai Horváth József tábornok személyében.

Nemrégiben az ausztriai Eisenstadtban ünnepélyes keretek között került sor hét új jelölt – köztük az öt magyar tiszt – lovaggá ütésére. A méltóságteljes ünnepség a lovagrendet alkotó nemzetek delegációinak felvonulásával kezdődött, majd a helyi evangélikus templomban került sor

a lovagi fogadalomtételre és a lovaggá ütésre. A későbbiek során a város polgármestere köszöntötte az újdonsült lovagokat, majd közösen megkoszorúzták a világháborúk áldozatainak emlékművét. A közös ebéd során nyújtották át nekik az ezüstsínű lovagkereszteket és az emléklapokat.

Ők öt – Berkes Sándor nyugállományú ezredes (ZMNE), dr. Négyesi Lajos alezredes (HM HIM), Nick Ferenc

nyugállományú alezredes (Falvak Kultúrájáért Alapítvány), Oláh László alezredes (HM kommunikációs és toborzófőosztály), prof. dr. Padányi

József ezredes (ZMNE) a Nemzetközi Humanitárius Katonai Delo Lovagrend ausztriai lovagjai lettek, azzal a nem titkolt szándékkal, hogy megteremtsék a rend magyarországi működésének feltételeit.

Topo map
AHOL MINDEN A HELYÉN VAN!

térképek és szolgáltatások

Topográfiai térképek

Domborzati térképek

Falképek

Ügyfélszolgálat és kiskápolna

Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és sikerekben gazdag Boldog Új Évet kívánunk minden kedves vásárlónknak!

Faltérképek

Autó- és vasúti térképek, útirajzok

Egyéb termékek

Teljes körű nyomdai szolgáltatások

Digitális térképészeti alkalmazások

Autó- és vasúti térképek, útirajzok

Egyéb termékek

Teljes körű nyomdai szolgáltatások

HIM Térképészeti Kft.

www.topomap.hu
1024 Budapest,
Szigliget Erzsébet tere 7-9.
Telefon: 336-2030
him.terkepzes@topomap.hu

Egyéb termékek

Teljes körű nyomdai szolgáltatások

Kockázatelemző

Valami titkolnivalója szinte mindenkinek van; ez a megállapítás különösen akkor válik izgalmassá, ha valaki a Honvédelmi Minisztériumnál vagy a Magyar Honvédségben tölt be (illetve készül betölteni) fontos és bizalmas munkakört.

Eszemélyek nemzetbiztonsági ellenőrzése a Magyar Köztársaság Katonai Biztonsági Hivatalának (MK KBH) feladata. Az „átvilágítás” szabályairól és tapasztalatairól dr. Stefán Géza, az MK KBH főigazgatója beszélt lapunknak.

– Mitől lesz fontos és bizalmas egy munkakör?

– A fontos és bizalmas munkakör alapvető jellemzője, hogy az azt betöltő személyeknek feladataik ellátásához hazai vagy nemzetközi kötelezettségvállalás alapján átvett, minősített adatokat szükséges megismerniük. A másik nem kevésbé fontos szempont, hogy a munkakör külső, leplezett támadás által fenyegetett.

– Milyen sajátosságai vannak a nemzetbiztonsági ellenőrzésnek?

– A fontos és bizalmas munkakörök-

hoz kapcsolódó nemzetbiztonsági ellenőrzéseket csak a törvényben arra felhatalmazott személyek kezdeményezhetik. Az MH állományát illetően erre például csak a honvédelmi miniszternek vagy a vezérkari főnöknek van joga. Ugyancsak meghatározott az ellenőrzés elrendelésére jogosult személy, aki esetünkben kizárólag a honvédelmi miniszter lehet. Az ellenőrzés legfontosabb jellemzője pedig az, hogy ez a tevékenység az ellenőrzött személy tudtával, sőt írásbeli hozzájárulásával történik. Utóbbi hiányában az ellenőrzés nem hajtható végre, de ebben az esetben az érintett a fontos és bizalmas munkakört nem töltheti be.

– Az ellenőrzés során az önök által végrehajtott intézkedések mindenki által megismerhetők. Beszélne ezekről egy kicsit részletesebben? Lehallgathatják

például az ellenőrzött telefonbeszélgetéseit?

– A feladat-végrehajtás menetében folyamatosan konzultálhatunk az ellenőrzöttel, melynek során azonnal tisztázhatók az esetleges ellentmondások, lehetőségünk van az érintettől információkkal rendelkező személyek meghallgatására, felhasználhatjuk a személyügyi nyilvántartások és a korábbi ellenőrzések adatait, illetve adatellenőrzéseket végezhetünk minden azon adatkezelési rendszerekben, amelyekben a jogszabályok ezt lehetővé teszik. Ha az ellenőrzés szempontjából szükséges adatok más módon nem szerezhetők meg, titkos információgyűjtést is alkalmazhatunk. Az úgynevezett külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtési eszközök és módszerek – melyek közé a telefonlehallgatás is tartozik – kizárólag a C típusú kérdőív szerinti ellenőrzések során alkalmazhatók.

– Hogyan történik az érintett tájékoztatása az ellenőrzés eredményéről?

– Az ellenőrzés végén a KBH szakvéleményt készít, melyben rögzíti, hogy a fontos és bizalmas munkakörre jelölt, illetve ilyen munkakört betöltő személlyel összefüggésben van-e, avagy nincs nemzetbiztonsági szempontú kockázati tényező. A szakvéleményt – a miniszte-

zók

ri ellenjegyzést követően – elküldjük az ellenőrzés kezdeményezőjének, az ő feladata az érintett tájékoztatása. Az ellenőrzött tájékoztatása azért is elengedhetetlen, mert a szakvéleményben szereplő, általa valótlannak tartott megállapításokkal szemben panasszal élhet a miniszternél, illetve elutasítás esetén az Országgyűlés nemzetbiztonsági bizottságánál.

– A szakvéleményben rögzített megállapításokkal szemben fordulhat-e az érintett bírósághoz?

– A szakvélemény a biztonsági kockázatok elemzését tartalmazó okmány a nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezője számára, amelyet döntése kialakításánál szabadon mérlegelhet, így a biztonsági szakvéleményből közvetlenül jogok és kötelezettségek nem származnak, tehát a bírósághoz fordulás kizárt. E mérlegelési joghoz igazodóan, nem tartalmazza a nemzetbiztonsági törvény a bírói út igénybevételének jogát, és a szakvéleménnyel szembeni panasznál a Hjt. vonatkozó előírásai sem vehetők figyelembe.

– Mi történik, illetve történhet azokkal, akiknek az ellenőrzés alapján kiadott szakvéleménye kockázati tényezőt tartalmaz?

– Az ellenőrzött személy foglalkoztatásáról minden esetben az ellenőrzés kezdeményezője dönt, és döntésében nincs kötve a nemzetbiztonsági szakvélemény megállapításaihoz. A nemzetbiztonsági törvény a fontos és bizalmas munkakör betöltésének feltételeként az ellenőrzés megtörténtét, és nem annak eredményét határozza meg. A kezdeményezésre jogosult személy a kockázati tényezőt tartalmazó szakvéleményt mérlegeli: a jelöltet nem alkalmazza, a beosztást betöltőt felmenti a fontos és bizalmas munkakörből, és más – fontosnak és bizalmasnak nem minősülő – beosztásba helyezi, illetve a kockázati tényező ismeretében is alkalmazza a fontos és bizalmas munkakörben. Ez utóbbi esetben természetesen a döntésével kapcsolatos felelősséget is vállalnia kell.

– Milyen körülmények tekinthetők biztonsági kockázati tényezőnek?

– A biztonsági kockázati tényezőket konkrétan nem lehet felsorolni, mivel azokat minden esetben az ellenőrzött személy körülményeinek értékelése alapján lehet

meghatározni. Fontos szempont, hogy a felderített adat vagy körülmény alapján, annak felhasználásával, az érintett személy tevékenysége támadható vagy befolyásolható legyen. Általános értelemben természetesen megfogalmazhatók és rögzítésre is kerültek azok a tények,

körülmények, jellemzők, amelyek alapján vizsgáljuk, hogy megállapítható-e az érintett személynél biztonsági kockázat. Ilyenek például a lojalitás hiánya a Magyar Köztársasághoz, a külföldi befolyás, a magatartásban, a személyiségben lévő negatívumok, káros szenvedélyek, anyagi-pénzügyi helyzet, avagy a bűnügyi érintettség. El kell mondanom azt

is, hogy a KBH által végzett ellenőrző tevékenység elsődleges célja nem a kockázati tényezők megállapítása, hanem a fontos és bizalmas munkakört betöltők befolyástól mentes munkájának elősegítése. Ezért, az ellenőrzöttel együttműködve minden esetben arra törekszünk, hogy – lehetőség szerint – a biztonsági kockázati tényezőként értékelhető körülmények és ellentmondások megszűnjenek.

MOZAIK
LÖVÉSZÁROK

Feith László ❖ Fotó: Tóth László, Tőrös István

Földszagú évek

**A Pákozdi melletti
Mészeg-hegyen
található katonai
emlékhely a
közelmúltban
egy újabb elemmel,
„A 20. századi
háborúk” nevet
viselő emlékponttal
gazdagodott,
melyről Görög István
ezredes, a Pákozdi
Emlékhely-Bizottság
titkára beszélt
lapunknak.**

A Honvédség és Társadalom Baráti Kör székesfehérvári szervezete által gondozott emlékpont tervét Görög István ezredes, Négyesi Lajos alezredes, Szabó József nyugállományú alezredes (hadtörténész), Nagy Károly alezredes, illetve Kaszanyi Sándor mérnök őrnagy készítette, míg az elképzeléseket – Tömböl László mérnök altábornagy, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnoka, jóváhagyását követően – az MH 5. Bocskai István Lövészdandár hódmezővásárhelyi művelettámogató műszaki zászlóaljának ötvenhárom katonája ültette át a valóságba.

Az emlékpont magában foglal egy 8×4 méteres (kiállítóteremként is működő) rönkházat, az ehhez kapcsolódó tiszti óvóhelyet, valamint egy hozzávetőleg 150 méter hosszú lövészárkot, burkolt árokrészekkel, egyéni tüzelőállásokkal, fedett óvóárkokkal.

A barakk a Nagy Háborúként is emlegetett első világháborúnak állít emléket; eredetije az Isonzó völgyében állt, s vitéz Sí-

pos Gyula ezredes, a székesfehérvári 17-es magyar királyi honvéd gyalogezred parancsnoka használta. Az alakulatot 1915 nyarán vezényelték az olasz frontra, ahonnan 1916 augusztusában (nyolc isonzói csata után) távoztak; leváltásuk napján mindössze négyszáz katonájuk volt hadra fogható. A 17-esek ezt követően hét hónapig harcoltak az orosz fronton, majd ismét az Isonzó mellett vetették be őket. Székesfehérvárra 1918. november 16-án tért vissza az ezred maradványa. Háborús veszteségük (a 17-es népfelkelő gyalogezreddel együtt) mintegy négyezer főre tehető, míg a fogságba esettek, eltűntek, sebesültek száma a tízezeret közelítette.

A parancsnoki harcálláspontba lépő látogató orrát azonnal megcsapja a nedves föld jellegzetes szaga. Már ez is sokat visszaad az isonzói körülményekből, nem beszélve a tiszti barakk célszerűsége szem előtt tartó, puritán belső kialakításáról; a valóságghú kivitelezés a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum szakembereit dicséri, akik az emlékpont építésének harmadik ütemében (a tereprendezés, illetve a földmunkák elvégzése után, október 13–30. között) segítették tanácsaikkal a rönkházat berendező hódmezővásárhelyi katonákat. A kiállított eszközöket, fegyvereket Szomka József szegedi gyűjtő adta kölcsön a tárlatnak.

Egy-egy priccs, szék és asztal alkotják a barakk bútorzatát, ezeken felül a katona

A barakk asztala, rajta a katona alapvető használati tárgyai

használati tárgyai láthatók: egyebek mellett pipa, pipadohány, borotva, térkép és távcső. Az ajtótól balra eső falrészt az Isonzó völgyét ábrázoló hatalmas fotomontázs (a HM Térképészeti Kht. munkája) uralja, amelyen felismerhető báró Lukachich Géza, a 20. honvédhadosztály parancsnoka, vitéz Sípos Gyula ezredes társaságában. A kép előterében pedig egy első világháborús lövellést alakítottak ki homokzsákokkal, szögesdróttal, géppuskával.

Az ajtóra is került egy fénykép; erről Király Imre népfelkelő, a 17-esek egyik katonája néz le ránk, aki sáros csizmájában, foltozott egyenruhájában, illetve elképesztően hegyesre pödört bajuszával az igazi frontharcot testesíti meg. A kiállítóteremben helyet kapott még három (az olasz fronton elesett) monarchiabeli katona sírkeresztje, továbbá egy emlékfal az Isonzó környékén található magyar katonai temetőről és két, temetésről készült fényképfelvétellel.

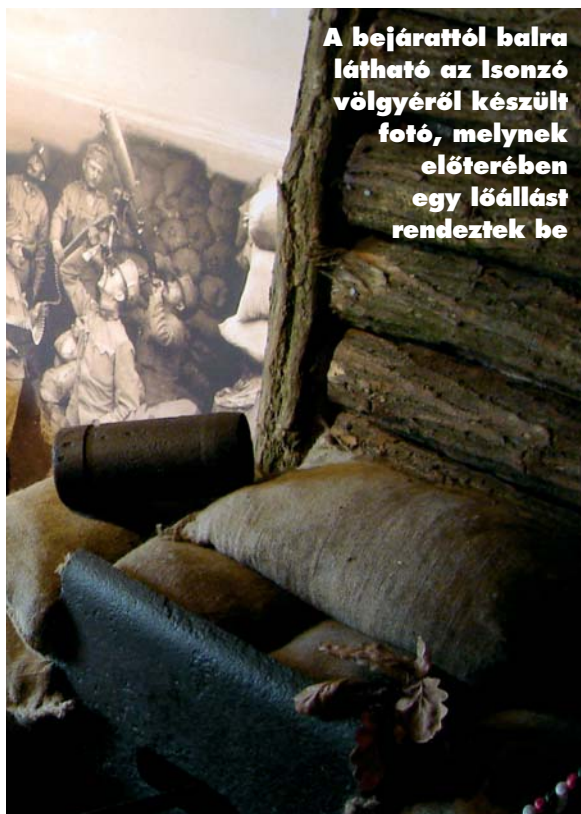
A rönkház körül futó lövészárók-rendszer már a 20. század másik meghatározó eseményéhez, a második világháborúhoz kapcsolható. Az egykori Margit-vonal azon részéről van szó, melynek egy szakasza épp itt, a Velencei-tó felett, a Mészeg-hegyen haladt keresztül. A magaslaton egy magyar légvédelmi ütegállás katonái tevékenykedtek, védelmükről egy szakasz gyalogos gondoskodott. A lövészárók számos géppuskafészket és perem alatti fedezéket foglal magában; utóbbi a kézi fegyverek tüze, illetve az aknaszilánkok ellen óvta a katonákat.

A Margit-vonal volt a német–magyar

Az ajtón elhelyezett felvétel Király Imre népfelkelőt ábrázolja

hadászati és hadművelleti védelem egyik legfontosabb, előre kiépített eleme a Kárpát-medencében. A 220 kilométer hosszú, önálló támaszpontokból álló, három védőöves állásrendszer a Drávától húzódott Érdig, a Balatonszentgyörgy–Balatonvilágos–Velencei-tó vonalon. Elsősorban az osztrák iparvidék védelme céljából hozták létre, de erre támaszkodva kívánták ellátni a zalai olajmezők, a dunántúli mezőgazdasági és iparterületek védelmét, továbbá megakadályozni Budapest nyugati irányú bekerítését. A Margit-vonal keleti szektorát 1944. december 20-án, míg a nyugati 1945. március végén törte át a szovjet hadsereg; az előbbi a 2. német páncélos hadsereg, az utóbbit pedig a 3. magyar és a 6. német hadsereg védte.

A bejáratnál balra látható az Isonzó völgyéről készült fotó, melynek előterében egy lövellést rendeztek be

MOZAIK**EGY HÓNAP**

M. Tóth György összeállítása

HRB: elköszönés és meghallgatás

Az Országgyűlés honvédelmi és rendészeti bizottsága (HRB) december 2-i ülésén – elismerésének hangot adva – köszönt el a HM Honvéd Vezérkar főnöki beosztásából távozó Havril András vezérezredestől, egyúttal meghallgatta Tömböl László mérnök altábornagyot, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnokát, kijelölt vezérkari főnököt.

A dr. Lázár János elnök által vezetett ülésen dr. Szekeres Imre honvédelmi miniszter méltatta a távozó vezérkari főnök tevékenységét, és bejelentette, hogy Havril András a jövő évtől, a Külügyminisztérium állományában, dip-

lomáciai beosztásra készül fel. Elhangzott: Tömböl László jelölésével – a tábornok eddigi katonai pályafutásának ismeretében – nemcsak a miniszterelnök és a köztársasági elnök, de mind az öt parlamenti párt is egyetértett.

A kijelölt vezérkari főnök meghallgatásakor kijelentette: ismeri, és végrehajthatónak tartja feladatait, így egyebek mellett a haderő további fejlesztését. A HRB Tömböl László altábornagyot – ellenszavazat nélkül – alkalmasnak találta a vezérkari főnöki poszt 2009 januárjától történő betöltésére.

Z.T. Fotó: Galovtsik Gábor

A NATO Afganisztánban

Dr. Vadai Ágnes, a Honvédelmi Minisztérium államtitkára, A NATO Afganisztánban témában bevezető előadást tartott az Atlanti Tanácsok

Szövetsége 54. közgyűlése alkalmából rendezett nemzetközi pódiumvitan. Beszédében hangsúlyozta: az afganisztáni béke biztosítása nem csupán a szövetség feladata, a béke és a biztonság szavatolása általánosságban a nemzetközi közösség erkölcsi felelőssége is. (www.hm.gov.hu)

A HM HONVÉD KULTURÁLIS SZOLGÁLTATÓ KHT. PROGRAMAJÁNLATAI

www.klubkht.hu

**BUÉK
2009!**

AD
ARATÓ
DISCO
Belépő 6 000 Ft

SZILVESZTERI BÁL A STEFÁNIÁN
2008. december 31-én, 19-04 óráig
Szilveszteri vacsora

Dolly Roll
Latin tánc show

EVERGREEN zenekar

Belépődíjak 16 000 Ft és 13 000 Ft
Budapest, XIV. Stefánia út 34-36. Tel: 273-4139, 273-4128

A HM Stefánia Tours akciós ajánlatai

VILÁGÖRÖKSÉGEINK NYOMÁBAN
PANNONHALMA – GYŐR 2009. január 31.
(szombat) Városnézés,
apátság-látogatás belépővel,
vezetővel, pincelátogatás,
autóbusz és idegenvezető
9 900 Ft/fő

1143 Budapest, Stefánia út 34-36.
Tel: +36-1-273-4113, Fax: +36-1-273-4114
e-mail: hmstefaniatours@klubkht.hu

Corvus Hotel Bük***
KARÁCSONYI AJÁNLAT
2008. december 23-28-ig
3 éj szállás, félpanzió,
szauna,
pezsgőfürdő-használat:
25 500 Ft/fő

SZILVESZTER 2008
Szilveszteresti program, élőzene, műsor
és Gála-menü, éjféli büfé
3 éjszakás csomag: 52 900 Ft/fő
5 éjszakás csomag: 68 800 Ft/fő

HM
STEFÁNIA TOURS
**UTAZÁSI
IRODA**

Dakarra készülő Gepárdok

Januárban kezdi el a felkészülést a Magyar Honvédség első tereprali csapata, amely a tervek szerint 2010-ben a Dakar-ralin is indul – jelentette be a ZMNE ócsai kiképzőbázisán a bemutatóval egybekötött sajtótájékoztatón dr. Szekeres Imre honvédelmi miniszter. Az

MH Dream Team „Gepárdok” elnevezésű csapat tagjai (balról jobbra): Bálint Zoltán főtörzsőrmester, Gazdag Ákos szakaszvezető, Szenáki László főtörzsőrmester, Borisz György törzsőrmester, Honfi Barnabás zászlós, Halmai Gábor szakaszvezető. A csapat a Budapesti Honvéd Sportegyesület új szakosztályaként működik. Felkészítésüket a Palik Racing Team végzi.

K. G. Fotó: G. G.

KÖZLEMÉNYEK. A Szent Márton Együtt-Egymásért Szociális Alapítvány kuratóriuma köszönetet mond mindazoknak, akik 2007-ben jövedelemadójuk egy százalékával támogatták célkitűzéseink megvalósítását. Az APEH által részünkre átutalt 965 878 Ft-ból 617 100 forintot a szociálisan rászoruló nagycsaládosok, a gyermekeiket egyedül nevelők, valamint nyugdíjasaink (özvegyeik) segélyezésére fordítottunk. A fennmaradó összeg tartalékot képez.

A jánoshalmi Bem József Honvéd Nyugdíjas-egyesület ezúton mond köszönetet azoknak, akik 2006. évi személyi jövedelemadójuk egy százalékát az egyesületnek ajánlották fel. Az így kapott 66 772 forintot a tagság kulturális és szabadidős programjainak finanszírozására használtuk fel.

Ezúton köszönjük valamennyi adományozónak, hogy 2006. évi személyi jövedelemadójuk 1%-ával támogatták a Honvéd Aurora Sportegyesületet. A 2007. évben befolyt 540 647 forintot szakosztályaink kiemelkedően közhasznú tevékenységének kiadásaira, sportcélokra fordítottuk.

ÁLLÁS. Pénzügyi zrt. aktív vagy nyugállományba vonult katonatiszteket keres másod- vagy főállásra. Jelentkezés önéletrajzzal: molnar.marcell@mpk.hu

Honvédelmi Minisztérium

armcom

KOMMUNIKÁCIÓTECHNIKAI ZRT.

Célunk a C2 beépítő tevékenység kiterjesztése, megőrizve a hagyományos híradó eszközök javításának, felújításának képességét.

Megőrizzük és bővítjük polgári tevékenységünket, biztosítva cégünk kapacitásának 100%-os kihasználtságát.

Jövönk az állandó megújulás!

Múlt

Jelen

Jövő

Múlt

C2

Jövő

polgári

katonai

www.armcom.hu

2100 Gódólló, Dózsa György út 63/A Tel: +36 28 422 062 Fax: +36 28 422 053 E-mail: hmarcom@armcom.hu

Megújulás

Lezárult egy öt éves ciklus a „HONVÉD” Nyugdíjpénztár életében, így a szabályoknak megfelelően ez év őszén lezajlottak a választások. A folyamat első állomásaként a tagság érdekeit a közgyűlésben képviselő küldötteket választották meg. A hetvennyolc küldöttkörzetben ugyanennyi küldött és százötven pótküldött kapott bizalmat. November 17-én, az immár új összetételű közgyűlés (felvételünkön) munkájában részt vevő küldöttek húsz százaléka korábban is betöltötte már e választott tisztséget, nyolcvan százalékuk most debütált.

A pénztár legfőbb döntéshozó fóruma legfontosabb feladatoként megválasztotta az igazgatótanács (IT) és az ellenőrző bizottság (EB) tagjait és elnökeit, hiszen a nevezett vezető testületek mandátuma is lejárt. Természetesen a leköszönő igazgatótanács számot adott az elmúlt öt esztendőben végzett munkáról.

Havril András IT-elnök beszámolójában rámutatott: a pénztár az elmúlt öt évben rendkívül dinamikus növekedett, megháromszorozódott a vagyona, a taglétszáma a nehezedő körülmények ellenére magabiztosan növekszik, a hozameredmények jók, a növekvő szolgáltatásokat megbízhatóan teljesítik. A „HONVÉD” a szakmai kapcsolatok fejlődésével a teljes biztonsági szférát átfogó pénztárrá vált, és a munkáltatói pénztárak legnagyobbiként tartják számon.

– Az elmúlt öt évet röviden úgy jellemezhetnénk, hogy volt három és fél nagyon jó esztendőnk és volt másfél gyengébb, rossz évünk – hangsúlyozta Havril András. – A pénztár ugyanúgy ki van téve a világ gazdasági és hazai gazdasági környezet változásainak, mint a pénzügyi szektor többi szereplője. A globális pénzügyi válság, a hazai makrogazdasági feltételek romlása egyáltalán nem könnyítette meg a pénztár működését. Mindezekkel együtt, a pénztár tevékenységét az elmúlt öt évben sikerek, eredmények, modernizálódó szakmai tevékenység, szélesedő kapcsolatok, egységes pénztári vezetés jellemezte.

Az IT-elnöki beszámoló után a jelölőbizottság elnöke, Lévai Pál ismertette a jelölés elveit, szabályait és eredményét.

A pénztár legnagyobb munkáltatói partnere, a Honvédelmi Minisztérium részéről dr. Szeredi Péter kabinetfőnök kért szót. A tárca képviselője méltatta a pénztár elmúlt öt évben elért eredményeit, ezzel kapcsolatban a vezető testületek tagjainak érdemeit; egyben a HM – mint a legnagyobb munkáltató – részéről javaslatot tett az igazgatótanács és az ellenőrző bizottság tagjai sorába ajánlott személyekre.

A pénztártagi és munkahelyi jelölések alapján az IT-tagok tizenegy fős listájára összesen tizenhét, az EB-listára tizenegy jelölt neve került. A titkos szavazás ered-

ményeként az igazgatótanács tagjai lettek: Breuer László, Havril András, Mészáros Géza, Sulyok János, Tömböl László, Samu István (ORFK), dr. Sipos Gyula (ORFK), dr. Balla Ferenc, dr. Tóth László (BV), Varga Valéria (PM) és Szincsák Gyula. A közgyűlés, későbbi napirendi pont során, az IT elnökének ismét Havril Andrást választotta meg.

A közgyűlés döntött az ellenőrző bizottság tagjairól és elnökének személyéről is. Eszerint az EB új elnöke dr. Alkéri István lett, tagjainak dr. Heiling Ottót, dr. Zsiga Imrét, Tóbis Gábort (ORFK), dr. Janza Pétert, Markos Zoltánt (BV) és Ruff Ferencet szintén titkos szavazással választotta meg a pénztár legfelsőbb vezető szerve.

A közgyűlés döntött az önkéntes pénztári tagdíjbevételek tartalékok közötti megosztásának módosításáról, jóváhagyta a 2009. évi pénzügyi terveket, és döntött az elszámoló egységen (ELSZE) alapuló nyilvántartási rendszer 2009. január 1-jei bevezetéséről is. Ezzel kapcsolatban dr. Szenes Zoltán ügyvezető igazgató elmondta: az ELSZE előnye közé tartozik, hogy a tagok egyéni számláját nemcsak forintban, hanem napi piaci értéken is kimutatják. Az új nyilvántartási rendszerben a tagok jobb minőségű szolgáltatást kapnak, mert az elszámolás rugalmasabb, a hozamok jóváírása, valamint mérése pedig igazságosabb, pontosabb lesz, és a kifizetések többsége gyorsabban valósul meg.

A küldöttek módosították az önkéntes nyugdíjpénztár választható portfóliós szabályzatát, az alapszabály és az önkéntes nyugdíjpénztár tagikölcsön-kezelési szabályzatát is.

Említsük meg: a „HONVÉD” pályázaton választotta ki azokat a vagyonkezelő cégeket, amelyek 2009-től felelősek a biztonsági szféra pénztára vagyonának gyarapításáért. A pályázaton részt vett 11 vagyonkezelő cég közül az előre rögzített szempontok szerint a „HONVÉD” három nyertest hirdetett. Ezek: a CONCORDE Befektetési Alapkezelő Zrt., a Generali Alapkezelő Zrt. és az MKB Bank Zrt.

A pénztár tehát megújult, az új vezető testületek már meg is kezdték munkájukat. Lapzártakor például úgy tudjuk, hogy az igazgatótanács december 15-én megtárgyalja az eltelt háromnegyed év gazdálkodásának eredményeit.

(X)

